Пролетарии всех стран, соединяйтесь! פּראָלעטאַריער פֿון אַלע לענדער, פֿאַראייניקט זיך! *Proletarjusze wszystkich krajów, łączcie się!* *Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!*

УМОВЫ ПАДПІСКІ:
На 1 мес. 90 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к.; на 6 месяцаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к.
Зьмена адрасу: мясцовага—10 к., іншагародняга—20 кап.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
За радок конпарэлі (пасьля тэксту)—50 кап. Іншагародніх—1 р.
Пасярод тэксту ў два разы даражэй.
Пры шматразовым друкаваньні—зьніжка па згодзе.
Згодна паст. СНК ад 10 верасьня 1924 г. бярэцца зьверх тарыфу 10 проц. падатку.

Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Зьвязда"—г. Менск, Савецкая, 63, (трэці паверх) ад 9 гадз. раніцы да 3-ае гадз. дня. У акруговых городах—у адд. Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.

РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

ЗЬВЯЗДА

Орган Цэнтральн Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора
1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня: тэлефон № 10-74. 2) Сакратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ое гадзіны дня, тэлеф. № 6-19. 3) Начны рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42.
Кіраўн. Гл. Кантораю / Кантора абвестак і падпіскі } тэл. № 781.

ЧАЦЬВЕР 25 КАСТРЫЧНІКА 1928 г.
№ 247 (3054)
Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кап.

Год выданьня дванаццаты.

У здраджанай Лодзі

НА ЗДЫМКУ: паліцэйскі кардон на вуліцах Лодзі пільна сочыць за рабочымі, якія варочаюцца на фабрыкі пасьля скончэньня забастоўкі, сарванай сацыял-фашыстымі.

Беларускае сялянства павінна мець аблігацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі

Распаўсюджаньне другое пазыкі індустрыялізацыі па Беларусі ідзе, можна сказаць, з выключным посьпехам. Кантрольнае заданьне для нашай рэспублікі выканана ўжо зараз са значным перавышэньнем.

Апублікаванае ў «Известиях ЦИК'а СССР» (ад 20 кастрычніка) паведамленьне гаворыць аб тым, што БССР у адносінах распаўсюджаньня пазыкі ня толькі стаіць на першым месцы ў Саюзе, але і далёка выперадзіла другія рэспублікі. Вось таблічка, якая сьведчыць аб гэтым: РСФСР выканала 98,0% заданьня; УССР—93,4 проц. заданьня; БССР—153,8 проц. заданьня; ЗСФСР—103 проц. заданьня; Узбэк. ССР—101,8 проц. заданьня; Турк. ССР—78,9 проц. заданьня.

З акруг Беларусі на першым месцы стаіць Віцебская акруга, якая выканала (на 15 кастрычніка) 186,7 проц. заданьня, на другім—Менская (159,4 проц.), на трэцім—Бабруйская (154 проц.), на чацьвёртым—Мазырская (153,5 проц), на пятым—Гомельская (140,3 проц.), на шостым—Магілеўская (131,3 проц.), на сёмым—Полацкая (117,4 проц.) і на апошнім—Аршанская (112,4 проц.).

Усе акругі Беларусі, такім чынам, выканалі даныя ім кантрольныя лічбы з перавышэньнем. Гэта паказвае, што нашы работнікі на мясцох сваячасова ўзяліся за справу распаўсюджаньня пазыкі, зразумелі важнасьць гэтай задачы і ўжылі ўсе намаганьні для яе вырашэньня.

Пераважна за кошт членаў прафсаюзаў у вёсцы, савецкіх і іншых вясковых працаўнікоў, асьветнікаў, за кошт саўгасаў і г. д. У нас ёсьць даныя такога парадку па дзьвюх акругах. Думаецца, аднак, што гэта становішча зьяўляецца характэрным і для другіх акруг. Рэальна сярод сялянства Бабруйшчыны мы, згодна такому абсьледваньню, маем на 1-га кастрычніка ўсяго 49,6 тыс. руб. ці 24,8 проц. заданьня. Тое-ж у Аршанскай акрузе—усяго 30,4 проц. заданьня. Такое становішча нельга прызнаць нармальным. Нельга выяжджаць на адным пралетарскім горадзе і членах прафсаюзаў у вёсцы ў такой справе, як распаўсюджаньне пазыкі, якая мае на мэце ўмацаваньне справы індустрыялізацыі нашай краіны. Сялянства вельмі зацікаўлена ў пасьпяховым і найбольш шпаркім тэмпе індустрыялізацыі. Толькі пры ўздыме прамысловасьці і ў першую чаргу цяжкай, магчыма будзе для нашай сельскай гаспадаркі, у тым ліку і для індывідуальнае сялянскае гаспадаркі, узьняцца на вышэйшую ступень, павялічыць сваю таварнасьць, палепшыць, у канчатковым выніку, добрабыт асноўных мас вёскі. Гэта і трэба цярпліва растлумачыць сялянству. Тым больш гэта лёгка і магчыма, што ў сялянскім бюджэце Беларусі прыбыткі ад неземляробчых заработкаў, г. зн. у першую галаву ад тэй-жа прамысловасьці, складаюць значную суму.

Да пытаньня аб распаўсюджаньні

Пасьля здрады лодзінскай забастоўкі

Масавыя арышты у Лодзі

Актыўныя рабочыя не дапушчаюцца да працы

ЗНОЎ ВЫВЕШАНА РАСПАРАДЖЭНЬНЕ АБ ШТРАФАХ

Ад удару шабляю камдэпутат тав. Росяк страціў прытомнасьць

МАСКВА, 23. Выкапаўчае бюро Прафінтэрну заслухала даклад тав. Віткоўскага аб лодзінскай забастоўцы.

Дакладчык зазначыў, што ўсеагульная забастоўка ў Лодзі была адным з буйных дасягненьняў польскага пралетарыяту. Калі ўзяць пад увагу яе баявы характар, унушаючыя дэманстрацыі, сутычкі з паліцыяй і г. д., дык яе можна толькі параўнаць з забастовачным рухам у 1905 годзе. У агульны забастовачны рух былі ўцягнуты нават самыя адсталыя групы лодзінскага пралетарыяту. У выніку забастоўкі рабочыя атрымалі павышэньне зарплаты на 5 проц. замест патрабуемых 20 проц.

Ацэньваючы эканамічныя вынікі забастоўкі, трэба прызнаць, што рабочыя пацярпелі паражэньне. **Але палітычны крок забастоўкі вельмі значны: яна зьяўляецца гістарычным крокам у барацьбе польскага пралетарыяту і сьведчыць аб вялікім узросьце яго рэвалюцыйных настрояў.**

***

ВАРШАВА. 23. На фабрыках у Лодзі работы аднаўляюцца марудна. Большасьць фабрык сёньня ўжо працуе, хоць яшчэ ня ўсе рабочыя сталі на работу. **Ліквідатары забастоўкі зусім не забясьпечылі правоў рабочых,** што зварочваюцца на работу. Калі рабочыя зьявіліся на фабрыкі, некаторыя фабрыканты аддалі распараджэньне **ня пускаць на фабрыку тых рабочых, якія праяўлялі актыўнасьць у часе забастоўкі.** На фабрыцы Шэйблера было вывешана **новае распараджэньне аб штрафах.** Відзеўская мануфактура заявіла, што **ня будзе плаціць новых ставак зарплаты.**

Усе гэтыя факты выклікалі вялікае абурэньне сярод рабочых, якія не пачаўшы работы, накіраваліся да памяшканьня прафсаюзу. Там адбыўся імправізаваны сход, на якім рабочыя рэзка кляймілі **здрадніцтва ліквідатараў забастоўкі.** Толькі ўчора днём прафсаюз тэкстыльшчыкаў, што кіруецца пэпээсаўцамі, склікаў нараду фабрычных дэлегатаў.

Як вядома, пастанова аб ліквідацыі забастоўкі была ўхвалена без **фабрычных дэлегатаў.** На сходзе пэпээсавец Шчэркоўскі выступіў з дакладам аб прычынах ліквідацыі забастоўкі. У часе дакладу на сход прабралася група рабочых, якая не дала Шчэркоўскаму скончыць сваю прамову. Рабочыя пад кіраўніцтвам камуністых паладзілі ў тым-жа памяшканьні свой сход, які пакінулі члены праўленьня саюзу.

Камуністымі ў Лодзі пачата шырокая растлумачальная кампанія, якая мае мэтай высьвятліць і падкрэсьліць хто зьяўляецца адказным за зрыў забастоўкі. Прэстыж ППС у Лодзі падарваны канчаткова. Рабочыя раззлаваны. **і надзвычайна варожа настроены супроць саюзу.** Прафсаюзныя арганізацыі хрысьціянскіх дэмакратаў і НПР (нацыянальная рабочая партыя), якія разам з пэпээсаўцамі прымалі ўдзел у зрыве забастоўкі, змаглі зрабіць такі манэўр, у выніку якога ўся адказнасьць за заключэньне новага калдагавору **цалкам кладзецца на ППС.** Энпэраўскія і хадэцкія прафсаюзы самі ўхіліліся ад падпісаньня непапулярнага сярод рабочых калдагавору. Учора калдагавор быў падпісан **аднымі толькі пэпээсаўцамі.**

Як выявілася, дагавор падпісан на **значна горшых умовах,** чым тыя, аб якіх учора паведамілі пэпээсаўцы. Папершае, прамыслоўцы **не згадзіліся ўвесьці ў дагавор пункт аб гарантаваньні праў фабрычных дэлегатаў,** падругое, прамыслоўцы **ня прынялі на сябе абавязацельства выдаваць рабочым ссуду** ў разьмеры двухтыднёвай зарплаты, якая павінна быць зьвернута. Саюз прамыслоўцаў заявіў, што ня будзе супярэчыць, калі паасобныя фабрыканты будуць прадастаўляць рабочым такую ссуду. Акрамя таго, **дагавор не зьмяшчае пункта аб тым,** што за ўдзел у забастоўцы ніхто ня будзе пазбаўлен працы. Пэпээсаўцы былі задаволены **вусным абяцаньнем прамыслоўцаў,** што яны ня будуць звальняць рабочых за ўдзел у забастоўцы.

***

ВАРШАВА, 23. Ў нядзелю, у часе разгону рабочай масы, якая сабралася вакол камуністычнага дэпутата Росяка, апошні быў **павалены ўдарам шаблі.** Удар, нанесены Росяку быў, аднак, натолькі моцны, што **Росяк страціў прытомнасьць.** Удар быў нанесены Росяку конным паліцэйскім, які зараз-жа ўцёк. Рабочыя прывялі Росяка ў прытомнасьць і адвезьлі дамоў.

***

ВАРШАВА, 23. Ў сувязі з шырокай агітацыйнай кампаніяй, якую разгарнулі камуністыя, былі зроблены масавыя арышты рабочых. На працягу ўчарашняга дня было арыштавана многа рабочых на тэрыторыі фабрыкі Пазнанскага і інш. Арыштаваныя рабочыя абвінавачваюцца ў камуністычнай агітацыі.

Цяжка зьбіт дэпутат „Сельробу"

ВАРШАВА, 23. Як паведамляюць газэты на вакзале ў Станіслававе быў цяжка зьбіты трыма невядомымі дэпутат Сельробу Хам. У апошні час буржуазны друк вёў шалёную кампанію супроць Хама, абвінавачваючы яго ў тым, што ён кіруе кампаніяй сельска-гаспадарчых рабочых, што забаставалі ў маёнтку Сапегі.

З прычыны таго, што Сапега ўзяў на работу штрэйкбрэхэраў, адбыліся сутычкі паміж штрэйкбрэхэрамі і рабочымі. Акрамя таго, адбыліся таксама сутычкі паміж рабочымі і паліцыяй.

Напад паліцыі на камуністычнага дэпутата

ВАРШАВА, 23. На камуністычнага дэпутата Гаўрона, які прыбыў у Дамброўскі раён на мітынг, напала паліцыя. Рабочыя, аднак, адбілі Гаўрона. На чале групы паліцэйскіх, якія прабавалі арыштаваць Гаўрона, быў старшы паліцыянт Ялынь, былы пэпээсавец.

Выпуск курсаў павятовых работнікаў паветрана-хэмічнай абароны ў Маскве

Нач. курсаў тав. Бурчанка з работніцамі, пасьпяхова скончыўшымі курсы.

Клясавыя канфлікты ў Нямеччыне

Прафбюракраты зрываюць барацьбу бастуючых тэкстыльшчыкаў.—У Гамбургу і Альтоне забастоўка партавікоў праходзіць пад кіраўніцтвам камуністых.

БЭРЛІН, 23. Прафсаюзы згадзіліся прыняць трацейскае рашэньне па пытаньні аб канфлікце ў тэкстыльнай прамысловасьці Мюнхэн - Гладбаху. Рашэньне арбітражнай інстанцыі прадугледжвае павышэньне зарплаты на 5 проц. замест 15 проц., якіх патрабавалі рабочыя.

Пераважная большасьць тэкстыльных рабочых ня згодна з рашэньнем прафсаюзаў, бо яно надоўга замацоўвае існуючую нізкую зарплату. Пленум фабрычных камітэтаў тэкстыльных фабрык Мюнхэн-Гладбаху рашуча адкінуў трацейскае рашэньне. Старшыня сходу с.-д. не дапусьціў пастаноўкі на галасаваньне прапановы левай прафсаюзнай меншасьці, якая патрабавала, каб у выпадку абвяшчэньня трацейскага рашэньня абавязковым, была арганізавана далейшая барацьба пад кіраўніцтвам камітэту абранага агульна-заводзкімі сходамі.

У далейшым старшыня выклікаў паліцэйскую каманду і пад моцны шум удзельнікаў сходу прапанаваў паліцыі вывесьці з залі насяджэньня некалькіх дзеячоў левай прафсаюзнай меншасьці. Да канца пасяджэньня перад памяшканьнем, дзе адбываўся сход, прайшла грандыёзная дэманстрацыя бастуючых тэкстыльных рабочых, арганізаваная кампартыяй. Па прызнаньні друку, гэта дэманстрацыя зьяўляецца самай вялікай з усіх адбыўшыхся ў Мюнхэн-Гладбаху за апошнія гады. Дэманстранты патрабавалі адмены трацейскага рашэньня, якое было абвешчана абавязковым. Паліцыя абкружыла памяшканьне, дзе адбывалася пасяджэньне і разагнала дэманстрантаў. Настрой тэкстыльных рабочых Мюнхэн-Гладбаху надзвычайна ўзбуджаны.

***

БЭРЛІН, 23. Учора пачаліся перагаворы паміж прадстаўнікамі рабочых і прадпрыемцамі з мэтай урэгуляваньня канфлікту ў Рэйнска-Вэстфальскай цяжкай прамысловасьці, дзе прадпрыемцы парашылі звольніць з 1-га лістапада 230.000 рабочых.

***

БЭРЛІН, 23. Буржуазны друк прымушан канстатаваць, што камуністыя дасяглі вялікага посьпеху ў Гамбургу і Альтоне, дзе ім удалося мабілізаваць партовых рабочых на падтрыманьне бастуючых докераў. Большасьць партовых рабочых бастуе. Як паведамляе рэакцыйная газэта «Лёкаль Анцэйгэр», учора група камсамольцаў з мэтаю ня пусьціць цягнік, які ішоў пад кіраўніцтвам штрэйкбрэхэраў, кінуліся на палатно партовай чыгункі. Цягнік прымушан быў вярнуцца назад у парк.

Забарона камуністычнае дэманстрацыі

БЭРЛІН, 23. Гамбургская паліцэйская ўправа, на чале якой стаяць сацыял-дэмакраты, забараніла масавыя дэманстрацыі, што арганізоўва-

Антысавецкі выбрык амэрыканскіх фашыстых

ЗАБАСТОЎКА МАРАКОЎ У МАРСЭЛІ ПАШЫРАЕЦЦА

Спробы апраўдаць нямецкіх банкіраў

БЭРЛІН, 22. Орган цяжкай прамыс-

часова ўзяліся за справу распаўсюджаньня пазыкі, зразумелі важнасьць гэтай задачы і ўжылі ўсе намаганьні для яе выращэньня.

Калі-ж паставіць пытаньне аб тым, як ідзе распаўсюджаньне пазыкі ў горадзе і асобна ў вёсцы, дык тут малюнак атрымліваецца некалькі іншы —вёска ў адрозьненьне ад гораду, невыстарчальна насычана аблігацыямі 2-й пазыкі індустрыялізацыі. Праўда, кантрольная лічба для так званых «сельскіх мясцовасьцяй» (1.200 тыс. руб.) намі таксама ўжо выканана і нават з некаторым перавышэньнем (на 15 кастрычніка—1.229,6 тыс. руб.). Аднак, дасьледваньне таго, сярод якіх пластоў вёскі распаўсюджвалася да гэтага часу пазыка, паказвае, што пакуль што асноўныя масы сялянства яшчэ слаба закрануты. Распаўсюджаньне ішло

васьці, складаюць значную суму.

Да пытаньня аб распаўсюджаньні пазыкі індустрыялізацыі сярод асноўных мас сялянства павінна быць прыцягнута ўвага вясковых арганізацый і, у першую чаргу партыйных. Павялічэньне тэрміну рэалізацыі пазыкі да 1-га сьнежня палягчае гэтую работу. Трэба дабіцца, каб Беларусь ня толькі захавала за сабою першае месца ў адносінах пашырэньня часткі пазыкі, што прыпадае на яе, але і значна павялічыла долю беларускага сялянства ў гэтай суме.

Наша сялянства можа і павінна мець аблігацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі.

Трэба узмацніць тэмп разьвіцьця сельскай гаспадаркі

«Правда» піша: Узьняцьце сельскай гаспадаркі на вышэйшую ступень ні з якага боку ня можа быць выращана ізалявана ад агульнага разьвіцьця ўсёй народнай гаспадаркі, ад будаўніцтва сацыялістычнай індустрыі. Асноўны, найбольш істотны для справы гаспадарчай рэканструкцыі вёскі попыт ляжыць па лініі вытворчых тавараў, па лініі патрабаваньняў сельска-гаспадарчых машын, мэталёвых вырабаў, будаўнічых матар'ялаў і г. д. Без ўдзяленьня максымальнай увагі іменна нашай цяжкай прамысловасьці нам ня ўзьняць на больш высокую ступень справу разьвіцьця і рэканструкцыі вёскі, гэтае становішча павінна быць намі поўнасьцю ўсьвядомлена, яно павінна прайсьці чырвонай ніткаю і ў нашых кантрольных лічбах на бягучы год.

Новы 1928-29 гаспадарчы год павінен стаць годам больш прысьпешанага прасоўваньня ўперад сельскай гаспадаркі. Трэба дабіцца сур'ёзнага павялічэньня пасеўнай плошчы як збожжавых, так і тэхнічных культур. Трэба з усёю настойлівасьцю паставіць пытаньне аб павышэньні ўраджайнасьці. У галіне жывёлагадоўлі асабліву ўвагу павінна прыцягнуць да сябе ня спрыяючы стан буйной жывёлы. Згодна кантрольных лічбаў Дзяржпляну, агульная сума ўсіх укладаў у сельскую гаспадарку як доўгатэрміновых, так і кароткатэрміновых павінна скласьці ў бягучым гаспадарчым годзе 1.030 млн. руб. супроць 771 млн. руб. мінулага году. Такое павялічэньне ўкладаў бязумоўна дасьць адпаведны вытворчы эфэкт. Буйны рост кантрактацыі, які намечан у кантрольных лічбах на бягучы 1928-29 год (прыблізна да 300 млн. руб. супроць 170 млн. у 1927-28 годзе), пашырэньне машынaзабесьпячэньня вёскі (да 204 млн. руб. супроць 150 млн. мінулага году) павінны біць у тое-жа месца—узмацненьне разьвіцьця тэмпу сельскай гаспа-

раўнаньні з мінулым у справе забесьпячэньня матар'яльнымі сродкамі аграмаджанага сэктару ў сельскай гаспадарцы, трэба дабіцца далейшага значнага пашырэньня плошчы калектыўнага земляробства і пасунуць наперад будаўніцтва саўгасаў. Трэба, каб партыйныя арганізацыі і земорганы на мясцох паставілі ў цэнтры сваёй сельска-гаспадарчай палітыкі ўзмацненьне калектывізацыі вёскі. Мабілізацыя ўсіх сіл і сродкаў, у першую чаргу нашай індустрыі, для ўстанаўленьня самай цеснай гаспадарчай змычкі з вёскай ёсьць верны шлях уздыму сельскай гаспадаркі, узмацненьня яе таварнасьці, забесьпячэньня больш шпаркага тэмпу індустрыялізацыі, а разам з тым і атрыманьня новых дзесяткаў і сотнь мільёнаў таварнага хлеба.

амэрыканскіх фашыстых

НЬЮ-ЁРК, 23. Крэдытная ўдзелка генэральнай электрычнай кампаніі з Амторгам прымусіла нацыянальную грамадзянскую фэдэрацыю (фашысцкая арганізацыя) апублікаваць яшчэ адну антысавецкую пракламацыю. У гэтай пракламацыі, якая патрабуе няпрызнаньня СССР, гаворыцца, што некаторыя дзелавыя і фінансавыя колы, а таксама радыкальныя групоўкі «аказваюць магутны ўплыў і настаянны націск у бок прызнаньня СССР і заключэньня з ім гандлёвай згоды».

Фэдэрацыя пярэчыць ня толькі супроць прызнаньня СССР, але таксама і супроць усякіх прапаноў, што сьсілаюцца да таго, каб урад ПАЗШ прыступіў да дыплёматычнага абмену думкамі аб устанаўленьні афіцыйных гандлёвых зносін з бальшавіцкім урадам. Фэдэрацыя патрабуе, каб сэнат пры ратыфікацыі пакту Келёга выразна агаварыўся, што з гэтага пакту не вынікае прызнаньне савецкага ўраду.

Фашысцкія выступленьні ў Вэнгрыі

ВЕНА, 23. Фашысцкія выступленьні ў Будапэшце (Вэнгрыя) працягваюцца. Большасьць вышэйшых навучальных установ у Будапэшце закрыта. На вуліцы ўзмоцненыя паліцэйскія патрулі. Апазыцыйны друк канстатуе, што паліцыя выступае выключна супроць рабочых. Арышты рабочых працягваліся і ўчарашні дзень, між тым, як затрыманых фашыстых адразу адпусналі.

Буйная перамога камуністых

ПРАГА, 19. На камунальных выбарах у Ашы (тэкстыльны цэнтр Заходняй Чэхіі) камуністыя атрымалі буйную перамогу. Атрымаўшы больш чвэрці ўсіх па аных галасоў, яны атрымалі тры новых мандаты—10 мандатаў замест ранейшых 7.

МАРСЭЛІ ПАШЫРАЕЦЦА

Правыя дамагаюцца „рашучых мер“

ПАРЫЖ, 23. У сувязі з забастоўкаю маракоў, становішча ў Марсэлі абвастраецца. Каманды суднаў, што прыбылі ўчора ў Марсэль, далучыліся да забастоўкі. Забастоўка распаўсюдзілася на ўсе параходы. Лік пасажыраў, затрыманых забастоўкай у Марсэлі, дасягае 10 тыс.

Прадстаўнікі параходных кампаній і гандлёвых палат Марсэля і Алжыру, а таксама алжырскі генэрал-губэрнатар і алжырскія дэпутаты патрабуюць, каб урад умяшаўся ў канфлікт і прыняў меры для абслугоўваньня камэрцыйных параходаў маракамі ваеннага флёту, а таксама для перавозкі пошты на ваенных суднах.

Правы друк дамагаецца, каб урад «ужыў рашучыя меры», заяўляючы, што інакш становішча зробіцца катастрафічным і будзе «пагражаць поўнай дэзарганізацыяй французскага мараплаваньня».

Лева-буржуазны друк заяўляе, што забастоўка ў Марсэлі «набывае характар грамадзкага няшчасьця». Сакратар рэфармісцкага прафсаюзу маракоў у Марсэлі выехаў у Парыж для перагавораў з міністрам грамадзкіх работ Тард'е.

«Юманітэ», падкрэсьліваючы, што забастоўка пашыраецца наперакор жаданьню рэфармісцкіх лідэраў, заклікае ўсіх рабочых падтрымаць бастуючых маракоў.

***

ПАРЫЖ, 23 Агэнцтва Гавас паведамляе: «З прычыны таго, што забастоўка маракоў у Марсэлі працягваецца, марское міністэрства аддало распараджэньне, каб тры параходы былі зараз-жа адпраўлены пры дапамозе маракоў, што знаходзяцца на дзяржаўнай службе, у Алжыр, Туніс і на Корсыку. З свайго боку суднаўласьнікі пры дапамозе штрэйкбрэхэраў падрыхтавалі і адпраўляюць тры параходы».

мецкіх банкіраў

БЭРЛІН, 22. Орган цяжкай прамысловасьці „Рэйніш Вэстфалішэ Цэйтунг“ прысьвячае артыкул рашэньню нямецкіх банкаў узяць удзел у „міжнародным аб'яднаньні крэдытораў Расіі“. Газэта заяўлае, што „прыватныя нямецкія ўстановы не абавязаны вечна прызнаваць адмову нямецкага ўраду ад даваенных прэтэнзій, памянёных у зьмесьце рапальскага дагавору“. „Нават і рапальскі дагавар,—піша газэта,—у сваім зьмесьце мае агаворку, згодна якой у той момант, калі Расія прызнае даваенныя прэтэнзіі іншых дзяржаў, адначасова павінны быць прызнаны і нямецкія патрабаваньні. Таму ўдзел зацікаўленых нямецкіх колаў у лёнданскай канфэрэнцыі даваенных крэдытораў Расіі зьяўляецца ня толькі зусім лёйяльным у адносінах да рускіх, але нават пажаданым“.

Пытаньне аб нямецкіх плацяжох

ПАРЫЖ, 23. Як паведамляюць з Брусэля, бэльгійскі ўрад у часе перагавораў з генэральным агэнтам па нямецкіх рэпарацыях Паркерам Гільбэртам не згаджаўся з якім-бы там ні было зьмяншэньнем належнай Бэльгіі часткі рэпарацыйных плацяжоў і патрабаваў, каб Бэльгіі была выплачана тая сума, на якую немцы выпусьцілі ў Бэльгіі пад час акупацыі банкнотаў (гэта сума роўна 6 мільярдам залатых марак).

Як паведамляе „Эко дэ-Пары“, Пуанкарэ пры перагаворах з Чэрчылем запэўніў яго, што пры пераглядзе пляну Даўэса Францыя не высуне пытаньня аб скарачэньні яе ваеннага доўгу Англіі. Належная Францыі частка рэпарацыйных плацяжоў павінна пакрываць французскі доўг Англіі і ПАЗШ, а таксама сумы, неабходныя для звароту страт, зробленых вайной. Пры пераглядзе, па думцы газэты, неабходна ўзяць пад увагу італьянскі і бэльгійскі даўгі Англіі і ПАЗШ, што будзе карысна для Італіі, бо належная ёй частка рэпарацый меншая, чым яе доўг ПАЗШ.

гэта дэманстрацыя зьяўляецца самай вялікай з усіх адбыўшыхся ў Мюнхэн-Гладбаху за апошнія гады. Дэманстранты патрабавалі адмены трацейскага рашэньня і працягу барацьбы ў выпадку, калі рашэньне будзе

ская ўправа, на чале якой стаяць сацыял-дэмакраты, забараніла масавыя дэманстрацыі, што арганізоўваюцца кампартыяй у зьвязку з пятай гадавінай гамбургскага паўстаньня 23 кастрычніка 1923 года.

„Мы зноў пойдзем на барыкады“

Магутная дэманстрацыя давер'я Тэльману

БЭРЛІН, 23. Дэманстрацыя кампартыі ў Гамбургу 23-га кастрычніка з прычыны пятае гадавіны барыкадных баёў у Гамбургу вылілася ў магутную дэманстрацыю давер'я, якое выказана тав. Тэльману гамбургскімі рабочымі.

Пасьля забароны дэманстрацыі пад адкрытым небам, дэманстрацыя адбылася ў самай вялікай залі Гамбурга. За дзьвярыма засталася велізная колькасьць народу. Тэльман, калі ўвайшоў у залю на чале дэлегацыі са сьцягамі, быў сустрэчан грандыёзнай авацыяй.

Тэльман коротка спыніўся на пастановах Выканкому Камінтэрну, падкрэсьліў мэтады сацыял-дэмакратаў, якія імкнуцца адцягнуць увагу пралетарыяту ад здрадніцтва сацыял-дэмакратаў.

Спыніўшыся далей на значэньні гамбургскіх кастрычнікавых баёў, Тэльман пры ўсеагульным энтузыязьме ўсклікнуў: «мы зноў пойдзем на барыкады і даб'емся ўстанаўленьня пралетарскай дыктатуры».

На магілы ахвяр кастрычнікавых баёў ускладзена шмат вянкоў ад рэвалюцыйных рабочых, арганізацый і розных прадпрыемств, а таксама ад бастуючых партовых рабочых.

Манэўр пілсудчыкаў ня ўдаўся

За Явароўскім пашлі толькі адзінкі

„Глос Правды“ выступае за прымірэньне

ВАРШАВА, 23. Разлад у радох ППС працягваецца, з тэй толькі розьніцай, што зараз у наступленьне перайшла большасьць ЦК. ЦК выступіў супроць групы Явароўскага з вельмі вострaю адозваю. Акрамя таго моцнае ўражаньне ў колах ППС зрабіла адозва супроць раскольнікаў, выпушчаная сэнатарам Ліманоўскім. На раскольнікаў падзейнічала таксама і тое, што ЦК энэргічна ўзяўся за стварэньне сваёй раўналеглай арганізацыі ў Варшаве, вызначыўшай для гэтай справы выдатных членаў ЦК і лепшых сваіх арганізатараў. Разьлік групы Явароўскага на тое, што раскол будзе балюча адчувацца ЦК, не апраўдаўся. Акрамя варшаўскай арганізацыі і невялікай групы ў Верхняй Сілезіі покуль ніводная буйная арганізацыя ППС ня выказалася за групу Явароўскага.

«Роботнік» (орган большасьці ЦК) друкуе штодня рэзалюцыі розных арганізацый, якія выказваюць салідарнасьць з ЦК і асуджаюць раскольнікаў. У «Пшэдсьвіце» такіх рэзалюцый няма.

Зараз ужо можна канстатаваць, што кампанія Явароўскага ў правінцыі праваліліся. Адзіны козыр, які застаецца ў руках Явароўскага, гэта баявая дружына ППС. У нядзелю на дварэ варшаўскага камітэту партыі адбыўся парад баявой дружыны, у якім бралі ўдзел 600 дружыньнікаў, на чале з начальнікам яе Локетэкам. Дружыньнікі пакляліся ў адданасьці варшаўскаму камітэту.

У гэты-ж дзень дружыньнікі зьявіліся на пасяджэньне варшаўскай чыгуначнай арганізацыі ППС, якая сабралася для таго, каб ухваліць рэзалюцыю аб падтрыманьні ЦК. Дружыньнікі пагражаючы рэвальвэрамі, прымусілі ўдзельнікаў сходу разыйсьціся.

Сярод групы Явароўскага нагляддаецца тэндэнцыя да прымірэньня. Між іншым узмоцненую кампанію за прымірэньне вядзе орган пілсудчыкаў «Глос Правды».

РАСКОЛ, АБ'ЯДНАНЬНЕ, РАЗЛАЖЭНЬНЕ

Раскол ППС намячаўся ўжо на працягу апошніх месяцаў. Барацьба між пэпээсаўскімі групоўкамі на глебе «адносін да Пілсудзкага» нямінуча павінна была прывесьці да гэтага.

У той час, як большасьць ЦК ППС каб канчаткова ня страціць уплываў у рабочых масах пыталася стварыць хаця-б нейкую відзімасьць «апазыцыі» Пілсудзкаму, другая частка на чале з кіраўніком варшаўскае арганізацыі Явароўскім пайшла адкрыта і рашуча на падтрымку пана маршалка.

Што ППС ва ўсякіх яе відах і формах зьяўляецца толькі контрагэнтам пілсудчыны, у гэтым ніхто не сумняваецца. Пытаньне ідзе толькі аб тым, наколькі тая ці іншая форма больш адпавядае гэтай задачы.

10-га кастрычніка з выхадам газэты «Пшэдсьвіт», органу яўнай і баявой пілсудчыны ў ППС, раскол ужо быў фактам, і афіцыйнае паведамленьне 18-га кастрычніка аб арганізацыі новай партыі толькі аформіла раскол. Якая-ж ідэалёгія ППС (ранейшай рэвалюцыйнай фракцыі), як назвала сябе група, што адкалолася і кіруецца Явароўскім? «Мы

віцьцё клясавага рэвалюцыйнага сацыялізму, а таксама добрабыт рабочае клясы зьяўляюцца адзінымі паказальнікам нашай тактыкі», гавораць явароўшчыкі ў адозьве ў сувязку з расколам.

Як разумеецца «разьвіцьцё рэвалюцыйнага сацыялізму»? Аб гэтым шчыра гаворыць Марачэўскі, заядлы пілсудчык, выключаны з ППС за нежаданьне пакінуць міністэрскае крэсла і які аказаўся цяпер адным з кіраўнікоў новае партыі. Праграмныя артыкулы Марачэўскага ў «Пшэдсьвіце» зводзяцца да наступнага:

«Гісторыя пасьляваеннага разьвіцьця, па думцы Марачэўскага, супярэчыць тэорыі акумуляцыі (сканцэнтраваньня) прыватнага капіталу. Між іншым, гэта было яшчэ прыкметна да вайны (спасылка на рэвізіяністых тыпу Бэрнштэйна). Цяпер мы маем справу з акумуляцыяй ня прыватнага, але дзяржаўнага капіталу. Дзяржава зьяўляецца цяпер самым буйным прадпрыемцам і самым буйным банкірам. Колькасьць дзяржаўных прадпрыемстваў расьце хутчэй, чым прыватных. Дзяржава не знаходзіцца пад кантролем прыватнага капіталу. Наадварот, яна са-

руках буржуазіі. Наадварот, заможныя клясы знаходзяцца ў залежнасьці ад ураду. З усяго гэтага робіцца вывад, што «кожны хоць крыху добрасумленны ўрад павінен знайсьці падтрыманьне ў рабочай клясе, бо ён ідзе па лініі інтарэсаў працоўных мас».

Большасьць ППС ня можа прыняць такіх адкрытых заяў. Згаджаючыся па **сутнасьці** з гэткай «праграмай», яны лічаць патрэбным пакінуць у моцы відзімасьць апазыцыйнасьці. Формы здрадніцтва, выдуманыя Явароўскім: гучныя сказы, гучная «гістарычная» назва партыі («рэвалюцыйнай» фракцыяй назвала сябе меншасьць, якая адкалолася ў 1906 годзе на чале з Пілсудзкім), гэтым ня будзеш мець уплыву ў сучасны момант на польскі пралетарыят.

Але рашуча і востра выступіць проціў «здраднікаў»—явароўшчыкаў у большасьці ППС ня хапае храбрасьці і, з другога боку, явароўшчыкі ня ўпэўнены ў тым, што за імі пойдуць правінцыяльныя арганізацыі.

Як-бы там ні было, але 19-га кастрычніка—усяго толькі **на другі** дзень пасьля расколу «Глосу Прав-

ЦК ППС рэзка парваць з апазыцыяй Явароўскага, калі па сутнасьці яна з ёй салідарна, калі за палеміку з «Пшэдсьвітам» канфіскуюцца газэты, не выключаючы «Роботніка», калі сам «Роботнік» выдаецца на грошы ўраду.

Далейшае разьвіцьцё падзей у ППС яшчэ раз пацьвярджае, што абедзьве групы раскалоўшайся партыі маюць аднаго гаспадара, які хоча прымусіць іх абедзьвюх слухацца сябе.

21-га кастрычніка адбыўся сход «рэвалюцыйнай» фракцыі з удзелам правінцыяльных дэлегатаў. Камюнікэ аб гэтым сходзе гаворыць, што палітыка ЦК вяла да ўнутраных канфліктаў, бо ЦК адносіўся да Пілсудзкага горш, чым да якога-небудзь іншага ўраду, «дзякуючы чаму рабочая кляса аказалася адхіленай ад уплыву на дзяржаўную ўладу».

Выходзячы з гэтага, варшаўская арганізацыя і пайшла на раскол. **Але-ж калі ЦК выявіць добрую волю, тады аб'яднаньне зьявіцца магчымым. Яно тым больш магчыма, што ў кожнай масавай арганізацыі няўхільнымі зьяўляюцца разгалосьсі, якія не патрабуюць аднак-жа**

чынаецца камэдыя аб'яднаньня.

Канфэрэнцыі большасьці ППС і «рэвалюцыйнай» фракцыі склікаюцца адначчасова—адна ў Сасновіцах, другая недалёка—у Катовіцах. Явароўшчыкі ўжо намецілі пасылку сваёй дэлегацыі на канфэрэнцыю ў Сасновіцах.

А пакуль што з абодвых бакоў вядуцца манэўры. Люблінская і кракаўская арганізацыі, якія складаюцца ў большасьці з прыхільнікаў Явароўскага, тэлеграфуюць аб прызнаньні большасьці ЦК. Такія яўныя пілсудчыкі, як Маліноўскі, Земенскі —Пончак не ўваходзяць у склад групы Явароўскага. Ці гэта робіцца дзеля таго, каб затрымаць далейшы раскол (не перанесьці яго ў правінцыю) ці дзеля таго, каб разбурыць групу прыхільнікаў ППС унутры.

Пакуль яшчэ нельга напэўна сказаць, ці ўдасца аб'яднацца сарамлівым і несаромлівым пілсудчыкам у адно цэлае. Ня ўдасца аднак-жа ні тым, ні другім спыніць працэс разлажэньня ў ППС, ня ўдасца ім затрымаць рабочых, якія ўсё больш і больш адварочваюцца ад ППС, вучачыся на такіх прадметных уроках, як здрадніцтва лодзінскай забастоў-

Калі ахранка захоча...

ВЕНА, 20. У лютым бягучага году ў Кляўзэнбургу (Румынія) быў арыштаваны па абвінавачаньні ў шпіянажы былы сельскі стараста Эдмунд Клейзэр. Пасьля нечалавечных катаваньняў Клейзэр падпісаў пратакол допыту, у якім прызнаўся, што займаўся шпіянажам „па даручэньні вэнгэрскага камуністага Бела Куна“. Справа Клейзэра на днях слухалася ў Кляўзэнбургу ў вайсковым судзе. Клейзэр засуджан на адзін год турэмнага зьняволеньня. Аднaчасова суд завочна прыгаварыў Бела Куна „за соўдзел“ на 5 год турэмнага зьняволеньня.

Да аднаўленьня савецка-нямецкіх перагавораў

БЭРЛІН, 23. Паводле вестак „Дэйчэ Альгэмэйнэ Цэйтунг“ у бэрлінскіх колах чакаюць, што савецка-нямецкія

Партыя і перавыбары саветау

Саветы ня толькі разбурылі стары апарат дзяржаўнага кіраўніцтва, але ўцягнулі мільёны працоўных у дзяржаўнае кіраваньне краінай

Прамова тав. Кагановіча на ўсесаюзнай нарадзе па перавыбарах саветаў*)

Перавыбары ва ўмовах дыктатуры пралетарыяту—гэта першая ступень і самая шырокая форма ўцягненьня самых шырокіх мас працоўных у дзяржаўнае будаўніцтва. Удзел у кіраваньні дзяржавай пачынаецца іменна з выбараў у саветы. Наша выбарная сыстэма разьвівае актыўнасьць выбаршчыкаў ня толькі па лініі ўдзелу ў галасаваньні, але шляхам рашаючага ўдзелу ў абгаварэньні дзейнасьці саветаў, вызначэньня лініі гэтай дзейнасьці на будучы час і вылучэньня новых пралетарскіх кадраў для кіраваньня краінай.

Перавыбары і ажыўленьне саветаў

Наша ажыўленьне саветаў ёсьць ленінскі лёзунг, які павінен прывесьці да перабудовы нашага дзяржаўнага апарату і да паляпшэньня пралетарскага кіраўніцтва сялянствам. Нельга было-б даравацъ нам, бальшавіком, якія ніколі не баяліся таго, што вораг скарыстае нашу ўласную крытыку (а вораг яе ўжо спрабуе скарыстаць, і ня толькі вораг адкрыта-клясавы, але і стаўшыя на становішча ворагаў дыктатуры пралетарыяту трацкістыя і сапронаўцы), каб з усёй рэзкасьцю не сказаць зараз, што ў справе ажыўленьня саветаў, у справе праводзеньня выбарнай кампаніі і саміх выбараў, мы яшчэ ня поўнасьцю дасягнулі пажаданага. Асноўным недахопам у рабоце саветаў зьяўляецца тое, што саветы яшчэ не разгарнулі ў выстарчальнай ступені сваю сілу, як органы ўлады, што ажыўленьне дзейнасьці саветаў і кампанія перавыбараў часта разумеюцца ў нас, як звычайная кампанія Асоавіяхіму. Нічога дрэннага ў Асоавіяхіме няма (я стаю за Асоавіяхім), але гэта адзін тып масавай арганізацыі, а саветы—дзяржаўная ўлада. У практычнай працы саветаў, з пункту погляду ўдзелу ў ёй дэпутатаў іх ролі і ролі саветаў у вырашэньні практычных пытаньняў, мы наглядаем вялізныя недахопы. У нас, часамі, чыноўнік таго ці іншага наркамату мае большае значэньне, чым выбарны дэпутат савету. Савет гэта—вышэйшы орган улады ў вёсцы і ў горадзе, яму падпарадкаваны рад прадпрыемстваў, ён павінен наглядаць за ўсім жыцьцём: вытворча-культурным, адміністрацыйным і палітычным. Дэпутат, як частачка гэтага савету, павінен адыгрываць у гэтых функцыях яго вялізную ролю, але, на жаль, гэтай ролі ён яшчэ да гэтага часу не адыгрывае. Мы павінны ўзьняць аўтарытэт выбаршчыка—як крыніцы ўлады, дэпутата—як праваднікa яго волі, савету—як калектыўнага выказчыка волі саміх выбаршчыкаў.

Генэральная праверка савецкай работы і барацьбы з бюракратызмам

Перавыбары—генэральная праверка работы саветаў, работы ўсяго дзяржапарату. Трэба дабіцца, каб таў, як найлепшага адзінага цэнтру ўцягненьня мас у дзяржаўнае будаўніцтва—былі задачамі нашай партыі ў барацьбе з гэтым злом. Партыя і саветы на гэтым шляху дабіліся значных посьпехаў, але гэтыя посьпехі яшчэ невыстарчальны, асабліва ў параўнаньні з размахам і патрэбамі нашага сацыялістычнага будаўніцтва. Для пасьпяховай барацьбы з бюракратызмам мы больш, чым калі-небудзь, павінны ўзмоцніць правядзеньне ў жыцьцё мер. паказаных праграмай нашай партыі. «Вядучы самую рашучую барацьбу з бюракратызмам УсеКП(б) дамагаецца для поўнай перамогі гэтага зла наступных мер: абавязковае прыцягненьне кожнага члена савету да выкананьня пэўнай работы па кіраваньні дзяржавай».

Узмацненьне актыўнасьці выбаршчыкаў, падцягваньне сваіх дэпутатаў, узмацненьне пачуцьця адказнасьці дэпутатаў перад сваімі выбаршчыкамі—вось адна з важнейшых задач, на якой павінна быць завострана ўвага ў сучасную перавыбарную кампанію. Перавыбары саветаў павінны даць новыя папаўненьні кадраў будаўнікоў пралетарскай дзяржавы, лепшых пралетараў, беднаты, батракоў, серадлякоў, партыйных і беспартыйных. Асноўную ўвагу трэба зьвярнуць на тое, каб практычная работа саветаў цалкам адбівала клясавую і палітычную лінію партыі. Зараз савет у вёсцы адыгрывае вялікую ролю ня толькі фіскальную, ня толькі ў адносінах падаткаў, але ў гаспадарчых адносінах; яму, напрыклад, заўсёды прыходзіцца мець справу з пытаньнямі аб тым, каму перадаць у арэнду зямлю і г. д. Часамі барацьба ўзьнікае паміж сялянскім камітэтам узаемадапамогі (беднатой) і кулаком, і сельсавет становіцца на бок кулака. Ёсьць дзесяткі такіх фактаў, калі рад службовых асоб ня толькі з сельсаветаў, але часам і з райвыканкомаў аказваецца ў цеснай сувязі з кулакамі: прыяжджаюць у вёску, заяжджаюць да кулака, з ім п'янствуюць, а пасьля, натуральна, робяць для яго яго-ж справы. Зразумела, нельга лічыць гэтыя зьявішчы тыповымі для ўсяго нашага савецкага апарату. Наадварот, нельга параўнаць сучаснага стану нашага савецкага апарату з тым, што было ў 1923-24 годзе. Але ў той-жа час мы павінны свядома запастрыць чуцьцё і ўвагу ўсёй партыі і беспартыйных на барацьбе з такімі зьявішчамі, бо яны прыводзяць да таго, што сто добрых спраў змазваецца аднэй дрэннай справай. Аб чым, напрыклад, гавораць даныя Воцкай краіны? Аказваецца, што там у акруговым зямельным кіраўніцтве сядзелі былыя афіцэры—заядлыя ворагі савецкай улады, пралетарыяту і сялянства. Пытаемся, чаму-ж ня былі вылучаны сюды рабочыя і сяляне? Чаму не пасадзілі сюды соцень, а па ўсім Саюзе тысяч новых кадравікоў, якія ў нас бязумоўна ўжо ёсьць. цяпер-жа мы можам і павінны гэта зрабіць.

Паляпшэньне выбарнай

ты. Сучасную перавыбарчую кампанію мы будзем праводзіць ва ўмовах самакрытыкі, а таму ў справаздачах трэба завастрыць рад практычных пытаньняў нашай працы. Справаздачу савету трэба крытыкаваць і так разгарнуць спрэчкі па гэтай справаздачы каб былі даны практычныя ўказаньні, выпраўленьне недахопаў і праграма на будучае.

Які-ж удзел партыйных арганізацый, як рашаючай актыўнадзейнай сілы пры складаньні справаздачы і наказу? Дзе прафсаюзы? Яны звычайна нават не абгаварваюць наказу па сутнасьці, таму ён не зьяўляецца рашаючым дакумантам у рабоце саветаў. Партыя зьяўляецца асноўным стрыжнем усяе нашае грамадзкасьці. А ці праводзяцца справаздачы саветаў, выканаўчых камітэтаў праз адкрытыя сходы ячэек? Зразумела. не абавязкова, каб на сходах ячэек абгаварвалася ўся справаздачнасьць, бо яна абгаварваецца на сходах рабочых. Але ячэйкі, як гэткія, ці ўдзельнічаюць яны у складаньні і абгаварэньні па сутнасьці справаздач саветаў і наказаў? Сярод пралетарыяту вядуць работу партыя, прафсаюзы, саветы і трэба каб прафсаюзы, як самастойная грамадзкая арганізацыя, усю сваю магутнасьць, усю сваю сілу сканцэнтравалі на кампаніі перавыбараў. Нам трэба на выбарах узьнімаць палітычны ўзровень выбаршчыкаў і абраных, узьнімаючы разам з тым аўтарытэт улады, якая ідзе да выбаршчыкаў са справаздачай.

Некалькі слоў **аб жанчыне і камсамоле.** Трэба раз на заўсёды зразумець, што калі мы гаворым аб актыўнасьці рабочых і сялян, мы маем на ўвазе адначасова работніц і сялянак, моладзь і старых. Дырэктыў мы надавалі ў адносінах жанчын і ў адносінах камсамолу ня мала. Цяпер усё пытаньне заключаецца ў тым, каб пры перавыбарах разгарнуць такую актыўнасьць жанчын і камсамолу, каб яны заваявалі сабе патрэбнае месца ў саветах.

Мы ні ў якім разе не павінны выпушчаць з пад увагі **сацыяльны склад** гарадзкіх і сельскіх саветаў. Кіруючую ролю мы павінны захаваць за рабочай клясай, прычым трэба набольш высоўваць рабочых ад варштату. Трэба пазыцыі беднаты і батрацтва ўсямерна ўзмацняць, актыўнага савецкага серадняка мы павінны высоўваць. Пытаньне аб кандыдатах вельмі важнае, вострае пытаньне Якіх кандыдатаў мы будзем намячаць? Трэба, каб партыйная арганізацыя папярэдне ўлічвала настроі выбаршчыкаў, праводзіла-б кандыдатаў партыі, не адмаўляючыся ад кіраўніцтва і высоўваньня кандыдата і ў той-жа час не прыдушаючы волі выбаршчыкаў. Часта-ж бывае так: папершае не даюць магчымасьці высунуць кандыдата на самым сходзе, надругое, камячаюць кандыдата, ня лічачыся з тым, што выбаршчыкі супроць яго. Няма гібкасьці пры правядзеньні кандыдатаў на самым сходзе.

Мы тут павінны падыходзіць ... ад кіраўніцтва не адмаўляцца, ня плесьціся ў хвасьце, не абарачацца ў кісьляціну, не даваць магчымасьці любому кулаку, любой арганізаванай групе бузацёраў зрываць лінію партыі і г. д., але разам з тым мы так павінны кіраваць, каб лічыцца з выбаршчыкамі. Работа савецкіх органаў, партыйных, прафэсыянальных, бядняцкіх і каапэрацыйных арганізацый будзе залежаць ад таго, ці пройдуць выбары бюракратычна і мэханічна, калі працуе апарат і невялічкая кампанія, ці як масавая палітычная кампанія, г. зн. так, як нам гэта патрэбна.

Аб нашай выбарчай пляцформе

Мы ідзем на выбары ня з крыклівымі, шматабяцаючымі фразамі-пляцформамі, чым асабліва адзначаюцца выбары ў буржуазных краінах, што так ахвотна пераймаюць трацкістыя. У нас інтарэсы мас і інтарэсы савецкае пралетарскае дзяржавы—адны і тыя самыя. Таму пастаноўка пытаньня аб выбарчай пляцформе ў нас карэнным чынам адзначаецца ад пастаноўкі пытаньня аб пляцформе ў буржуазных краінах. Там буржуазія і радыкальныя сацыял-апартуністычныя партыі ловяць галасы выбаршчыкаў, ашукваючы іх, даючы шырокавяшчальныя фальшывыя абяцаньні. Камуністыя-ж процiпастаўляюць там клясавыя патрабаваньні пралетарыяту буржуазіі і буржуазнай дзяржаве. Камуністычныя пляцформы там рэзка апазыцыйныя існуючаму рэжыму. Наша-ж выбарчая кампанія ў асноўным сканцэнтравана з аднаго боку вакол пытаньня перарабленьня і паляпшэньня дзяржаўнага апарату і ўцягненьня мас у дзяржаўнае кіраўніцтва краінай, з другога боку—вакол пытаньняў уздыму сацыялістычнае гаспадаркі, у першую чаргу індустрыялізацыі краіны, далейшага паляпшэньня на аснове гэтага матар'яльных і культурных умоў жыцьця працоўных.

Ня гледзячы па труднасьці, якія нам прыходзіцца зараз перажываць у галіне забесьпячэньня, у галіне тэмпу павялічэньня зарплаты, у галіне жыльлёвага будаўніцтва, у галіне палягчэньня становішча беднаты і серадняцтва, мы ўсё-ж не павінны спыніцца, не павінны станавіцца ў позу хныкаючых і скардзіцца на «лёс», бо, ня гледзячы на вышэйнамянёныя труднасьці, мы прыходзім да рабочых і сялян у вогуле са станоўчым балянсам і ў галіне эканомікі, і ў галіне становішча саміх мас. Мы маем ужо станоўчыя вынікі ў справе правядзеньня ў жыцьцё леташняга маніфэсту ЦВК, усё больш пашыраецца круг правядзеньня сямігадзіннага працоўнага дня. Ня гледзячы на неўраджай у паасобных раёнах, мы выходзім зараз з хлебных труднасьцяй, за гэты год гіганцкі ўзрасла гаспадарчая дапамога пралетарскае дзяржавы сялянству, асабліва насенная дапамога, зволънена 35 проц. бядняцкіх гаспадарак ад падатку, усё больш ... шыраецца жыльлёвае будаўніцтва для рабочых.

Усё гэта трэба перад масамі паказаць наглядна, жыва, у лічбах, фактах. Ня трэба абмяжоўвацца толькі тлумачэньнем станоўчых бакоў нашага росту, імкнучыся паказаць дасягненьні ў лепшым сьвятле. Трэба прыйсьці да свайго выбаршчыка, сваёй роднай клясы, выкрываючы з усёй праўдзівасьцю ўсе нашы недахопы, недахваты і скажэньні ў тых галінах нашага будаўніцтва, вялікіх дзяржаўных справах, канкрэтных малых справах, якія б'юць па рабочым і селяніне. Можна проста сказаць, што калі мы зможам на выбарчых сходах пакіраваць актыўнасьць рабочых па лініі паляпшэньня вытворчасьці, рацыяналізацыі вытворчасьці і кіраўніцтва прамысловасьцю, калі па сялянскіх выбарчых сходах мы накіруем актыўнасьць на пытаньні ўзьняцьця ўраджайнасьці, разгортваньня агрыкультурных мерапрыемстваў, арганізацыі калгасаў, арцеляй, на грамодзкую апрацоўку зямлі, арганізацыю машынных таварыстваў, калі мы зможам перад сялянствам паставіць ва ўсёй вострасьці пэрспэктыву, што дзесяціна, якая дае зараз 40-50 пудоў, можа пры правільнай пастаноўцы гаспадаркі даць 75-100 і больш пудоў, дык выбарчая кампанія нас яшчэ больш узмоцніць ня толькі палітычна, але і гаспадарча, узмоцніць саюз пралетарыяту з сялянствам, супольную работу беднаты і батрацтва з серадняком. Мы зможам па гэтай глебе лягчэй за ўсё разьбіць дашчэнту наступленьне кулака.

У гэтых адносінах асаблівую дапамогу павінна аказаць выбарчай кампаніі каапэрацыя, якая на жаль на папярэдніх выбарчых кампаніях ня была ўцягнута, як актыўна дзейнічаючая сіла. Само сабою зразумела, што побач з гэтымі буйнейшымі пытаньнямі мы павінны выступаць на мясцох перад выбаршчыкамі з радам пытаньняў, зьвязаных з паляпшэньнем быту рабочых і сялян.

Справаздачную кампанію трэба было-б пачаць ужо зараз.

Клясавая барацьба і выбарчая кампанія

У нас, у краіне, апрача камуністычнай, палітычных партый няма. У нас не парлямэнцкая палітычная дэмакратыя. У некаторых таварышоў можа паўстаць пытаньне: навошта разьдзьмухаць палітычнае значэньне выбарчае кампаніі? Закон ёсьць, асаблівай барацьбы ня будзе, правядзем яе спакойна апаратным шляхам. Такая пастаноўка пытаньня чыста бюракратычная, самая шкодная пастаноўка. У нас палітычных партый няма, але ёсьць клясы. Палітычныя настроі паасобных клясаў, якія ёсьць у нашай краіне, зразумела, будуць праяўляцца ў часе выбараў. Мы апошнія гады маем бязумоўнае абвастрэньне клясавае барацьбы. Побач з ростам сацыялістычнае гаспадаркі, колькаснага і якаснага росту пралетарыяту, мы маем і рост ... юцца, рост пралетарыяту, сацыялістычнае гаспадаркі ня толькі не паслабляе супраціўленьня кулака, але злуе яго, павялічвае яго наступленьне, абвастрае клясавую барацьбу. У даны момант хацелі-б мы гэтага, ці не хацелі, мы маем бясспрэчнае абвастрэньне клясавае барацьбы. У горадзе пралетарыяту процiпастаўлены нэпманы і частка буржуазнай інтэлігенцыі, якая ідзе зараз з нэпманамі і якая ва ўсякім выпадку будзе бурчэць разам з імі.

У вёсцы мы маем сельскі пралетарыят, батрацтва, нашу апору на сяле—беднату, нашага саюзьніка—серадняка, які, між іншым, зусім не свабодны ад тых ці іншых хістаньняў. Але мы маем таксама ў ёй разлошчанага, так сказаць, «да чортиков» клясавага ворага—кулака, спэкулянта, міраеда, які жорстка супраціўляецца, будзе супраціўляцца ўсім нашым мерапрыемствам. Мы павінны правесьці выбарчую кампанію такім чынам, каб умацаваць нашы палітычныя пазыцыі: павінны змагчы палітычна выкрыць тыя клясы і групы, якія зьяўляюцца харчовай крыніцай правых небясьпек пры выбарах, яны будуць выступаць у тэй ці іншай форме супроць нас. Клясавая барацьба праводзіцца па лініі барацьбы паміж кулаком з аднаго боку і беднатою, батраком—з другога. Клясавая барацьба вядзецца пралетарыятам у асобе пралетарскае дзяржавы з кулаком, нэпманам. Гэта барацьба ідзе галоўным чынам па лініі барацьбы са спэкуляцыяй сельска-гаспадарчымі таварамі, па лініі цэн, па лініі падатку, бо кулак імкнецца вызваліцца ад асноўнага цяжару падатку, які па яго ўскладаем і г. д. Вядомыя супярэчнасьці (хоць не карэнныя) ёсьць паміж пралетарыятам і серадняком, супярэчнасьці не карэнныя, бо асноўная лінія пралетарыяту, гэта—барацьба за некапіталістычны шлях разьвіцьця нашае краіны, узмацненьне сацыялістычных форм нашага разьвіцьця. Зварот да капіталізму ў нашай краіне быў-бы жорсткім ударам па серадняку. З гэтага пункту гледжаньня ў нас ёсьць моцныя асновы для саюзу з серадняком. Саюз з серадняком непарушны, але супярэчнасьці бягучыя ёсьць. Пралетарыят вядзе зараз рашучы курс на індустрыялізацыю краіны. Па-за індустрыялізацыяй краіны, па-за разьвіцьцём вытворчасьці сродкаў вытворчасьці, па-за разьвіцьцём цяжкое індустрыі, наша краіна ня можа ўтрымацца на шляхох сацыялістычнага будаўніцтва, бяз гэтага сусьветны капіталізм аказацца мацней за нас. Сялянства, асноўная яго маса, зацікаўлена ў тым-жа, паколькі яна зацікаўлена ў некапіталістычным шляху нашага разьвіцьця, у посьпехах і перамозе сацыялізму ў нашай краіне. Але ёсьць супярэчнасьці бягучыя: ударае, напрыклад, па серадняку некаторы цяжар падатку, ударае, напрыклад, па лініі цэн: мы зараз ня можам даць хлебную цану, адпавядаючую цане на прамысловыя тавары, бо гэта пры вяло-б да поўнага падрыву нашай ... там і асноўнай масай сялянства, але зараз ёсьць пэўнае паляпшэньне настрою серадняка, за партыю, за пралетарыят, за савецкую ўладу. Асабліва яскравым паказчыкам гэтага зьяўляецца пасьпяховы ход нашых хлебазагатовак за апошні пэрыяд. Зразумела, калі мы прымушаны былі ў інтарэсах пралетарскае дзяржавы моцна ўдарыць па кулаку, серадняк захістаўся, мы закранулі яго бягучыя інтарэсы, але яго карэнныя клясавыя інтарэсы, сувязь з пралетарыятам аказаліся значна мацнейшымі ад гэтага яго часовага хістаньня. На розных этапах нашага разьвіцьця мы мелі і маем хістаньні ў сярэднім сялянстве, але сіла саюзу пралетарыяту з сялянствам пераважае над сілай хістаньня. Мы зараз маем труднасьці вельмі вялікія. Гэтыя труднасьці зьвязаны з тым, што побач з ростам індустрыі ў нас нізкі ўзровень сельскае гаспадаркі. Павышэньне гэтага ўзроўню, як-бы там ні было, мы ставім сваёй асноўнай задачай. Труднасьці ўскладняюцца многімі нашымі глупствамі, скажэньнямі, памылкамі. На падставе гэтага ў некаторых таварышоў складаецца такое ўражаньне, што становішча ў нас настолькі цяжкое, што роўнага яму ня было за усе гады НЭП'у. Нельга караўноўваць цяперашняе становішча са становішчам 1924 году. Зразумела, хістаньні ў сялянстве адбіваюцца на настроях паасобных груп пралетарыяту, нават паасобных членаў нашае партыі, якія ў ацэнцы палітычнага становішча няправільна вызначаюць суадносіны клясавых сіл у краіне. Фактычнае-ж становішча справы дае нам поўнае права сьцьвярджаць, што для такой ацэнкі няма ніякіх падстаў. Пры выбарах праяўленьне клясавае барацьбы вызначаецца больш рэзка. Ня гледзячы на тое, што нашы клясавыя ворагі пазбаўлены выбарчых праў, яны сваю актыўнасьць будуць праяўляць і ўзмацняць па меры ўзмацненьня нашага наступленьня на іх. У нас будуць труднасьці пры перавыбарах саветаў ня толькі ў вёсцы, але і ў горадзе. Нельга было даравацъ таго, каб зводзіць усю справу да таго, што ўсякае нездавальненьне ідзе ад кулака. Тут трэба адзначаць актыўнае супраціўленьне ад нездавальненьня. Праяўленьне элемэнтаў нездавальненьня будзе сярод серадняцкіх пластоў. Перабольшваць гэта нездавальненьне ня трэба, трэба бачыць яго зусім ясна, выразна, як трэба бачыць формы арганізацыі кулака, яго формы супраціўленьня нам. Паасобныя кулацкія ўплывы зразумела могуць быць. Задача заключаецца ў тым, каб усім гэтым адным змагчы даць правільнае тлумачэньне, іншым рашучы адпор. Трэба тлумачыць, што ўсякае супроцьстаўленьне сучаснай палітыцы партыі і савецкай улады нейкай іншай палітыкі вядзе няўхільна да меншавіцка-эсэраўскага шляху. Наш-жа бальшавіцкі шлях, які прапануем мы масам у тым, каб раз узяты 11 год таму назад шлях не пакідаць, ісьці наперад ...

...мам

Перавыбары—генэральная праверка работы саветаў, работы ўсяго дзяржапарату. Трэба дабіцца, каб гэтая праверка не паслабіла, а ўзмоцніла-б нашу дзяржаву, узмоцніла-б і папулярызавала-б лінію партыі ў масах, выкрывала-б усе хваробы, якія перашкаджаюць пасьпяхова будаваць сацыялізм і паляпшаць становішча мас.

Саветы, якія кіруюцца нашай бальшавіцкай партыяй, ва ўсіх посьпехах пралетарскай барацьбы і будаўніцтва ў нашай краіне адыгралі рашаючую ролю. Саветы ня толькі разбурылі стары апарат дзяржаўнага кіраваньня, але самі зьявіліся найлепшай формай новага дзяржаўнага апарату, якая ўцягвае мільёны працоўных у дзяржаўнае кіраваньне краінай. Рэшткі мінулага, труднасьці пераходнага пэрыяду, адрадзілі ў значнай меры ў гэтым новым савецкім дзяржаўным апараце ў новай форме аднаго з самых шкодных ворагаў пралетарыяту бюракратызм, грамоздкасьць апарату, элемэнты злачынна-няўважлівых адносін да патрэб мас, факты скажэньня клясавай лініі партыі, якія тармозяць далейшае пасьпяховае ўцягненьне пралетарскіх працоўных мас у наша сацыялістычнае будаўніцтва. Ажыўленьне дзейнасьці саве-

*) Даклад друкуецца ў скарочаным выглядзе.

...коў, якія ў нас бязумоўна ўжо ёсьць, цяпер-жа мы можам і павінны гэта зрабіць.

Паляпшэньне выбарнай практыкі

Недахопы работы саветаў найбольш рэзка выяўляюцца ў выбарах. Возьмем, напрыклад, такое карэннае пытаньне, як справаздачы і наказы. Што-ж мы пагляддаем у справаздачнай кампаніі? Як яна ў нас праводзіцца? Як складаюцца ў нас справаздачы і наказы? У значнай меры ці як чыста «агітпропаўскі» дакумант, ці як вузка-практычны збор прапапоў «з бору сосенкі». **Трэба-ж каб справаздачы і наказы складаліся і прапрацоўваліся, як акты дзяржаўнага кіраваньня краінай.** Вельмі-ж мы любім ударацца ў «высокую» палітыку, забываючы злучэньне, напрыклад, мясцовага бюджэту з агульнымі мерапрыемствамі партыі, ураду. Зразумела, ня можа быць гутаркі аб тым, каб зводзіць узровень наказу і ўзровень выбараў да ўзроўню дробных бягучых спраў тыпу земскіх выбараў мінулага часу, да ўзроўню толькі лазьні ці пральні. Але ўсё мастацтва бальшавікоў, усё мастацтва партыі і палітычных кіраўнікоў павінна заключацца ў тым, каб злучыць пытаньні будаўніцтва лазьні ці пральні з асноўнымі пытаньнямі нашага сацыялістычнага будаўніцтва, з асноўнымі пытаньнямі нашай палітыкі і з асноўнай лініяй нашай пар-

камячаюць кандыдата, ня лічачыся з тым, што выбаршчыкі супроць яго. Няма гібкасьці пры правядзеньні кандыдатаў на самым сходзе.

Мы тут павінны падыходзіць так, каб партыйнае кіраўніцтва захаваць,

гаспадарчая дапамога пралетарскае дзяржавы сялянству, асабліва насенная дапамога, звольнена 35 проц. бядняцкіх гаспадарак ад падатку, усё больш пашыраецца калгаснае кааперацыйнае будаўніцтва ў вёсцы, па-

...тычнае гаспадаркі, колькаснага і якаснага росту пралетарыяту, мы маем і рост дыфэрэнцыяцыі ў вёсцы, рост варожых нам клясаў (кулака, нэпмана). Супярэчнасьці абвастра-

...вяло-б да поўнага падрыву нашай прамысловасьці, значыцца, у канчатковым рахунку, ішло-б супроць серадняка. Серадняк іменна па гэтых пытаньнях паддаецца часамі ўплыву кулака, праяўляе нездавальненьне. Больш таго, такому ўплыву паддаюцца часамі паасобныя таварышы ў радох нашай партыі, гэтым настроям мы павінны даць самы рашучы адпор. Уступкі серадняку магчымы, часамі патрэбны, але мы ніколі ня зможам ісьці на такія ўступкі, якія азначалі-б карэнны падрыў нашае індустрыі, якія былі-б на руку замежнаму капіталу, на руку ўнутранаму капіталу, на руку кулаку, які пенавідзіць савецкую ўладу і ўвесь цяперашні лад. На такія ўступкі мы ісьці ня можам, а значыцца вядомыя труднасьці ў адносінах паміж намі і серадняком няўхільны, але гэтыя труднасьці выращымыя.

Палітыка нашай партыі накіравана якраз на тое, каб асноўную масу сялянства, серадняка не адпіхнуць ад пралетарыяту на бок кулака, які ўсяляк прабуе прыцягнуць яго на свой бок. Кулакоў падтрымлівае нязначная верхавінка сераднякоў, настрой якіх няўстойлівы. Але калі паставіць пытаньне аб усім сярэднім сялянстве, аб яго адносінах да партыі, дык павінен сказаць, што ня толькі няма размычкі, аб якой гаварылі некаторыя таварышы, ня толькі няма разрыву паміж пралетарыя-

...цяжкі, цярністы, ведаючы, што на гэтым шляху мы яшчэ будзем мець шмат труднасьцяй. Хто ўнутры размагнэжан, хто сам перажывае становішча расхлябанасьці, кісьляціны, той не павядзе за сабою масы. Пралетарыят у цэлым ніякаму ваганьню, зразумела, не паддасца, але дробнабуржуазныя ўплывы, паасобныя хістаньні, нездавальненьне ў некаторых пластох пралетарыяту, могуць быць. Цяперашнія перавыбары будуць праходзіць ва ўмовах труднасьцяй пры павышэньні актыўнасьці мас, пры іх павышаных патрабаваньнях. Таму асабліва важна гэту выбарчую кампанію правесьці з асаблівай падрыхтоўкай, з найбольшым уздымам. Мы павінны надаць надыходзячай кампаніі масавы характар, уцягнуць у гэту справу усю партыю, усе прафсаюзы, усіх дэпутатаў саветаў, увесь беспартыйны актыў рабочых і сялян, а ў вёсцы арганізаваць беднату і батрацтва. Калі мы грунтоўна падрыхтуемся да перавыбараў, цяпер-жа сканцэнтруем усе сілы, як гэта ўмее рабіць наша партыя, падрыхтаваць матар'ялы, правільна паставіць пытаньні, правільна скласьці справаздачы, намеціць наказы, злучыць асноўную лінію нашай партыі з тымі канкрэтнымі і практычнымі пытаньнямі, якія перад намі стаяць, тады мы справімся з усімі задачамі, што стаяць перад намі.

Праекты фашызацыі прафсаюзаў у Польшчы

Гігацкая клясавая барацьба, якая разгарнулася цяпер у Польшчы, надзвычайна моцна занепакоіла польскую буржуазію, і ўрад Пілсудзкага. У зьвязку з гэтым праекты «абясшкоджаньня» клясавых арганізацый працоўных мас, якія выяўляліся на працягу лета г.г., зноў набываюць асаблівую актуальнасьць. Польская буржуазія і яе прадстаўнікі ва ўрадовым лягеры яшчэ ўлетку адчувалі нарастаньне рэвалюцыйных настрояў сярод рабочае клясы Польшчы і абдумвалі найбольш пасьпяховыя спосабы такога закілзаньня рабочых, каб зусім зьнішчыць забастовачныя і рэвалюцыйныя пагрозы з іх боку, каб прымусіць рабочых працаваць без забастовак і выбухаў рэвалюцыйнае барацьбы. Урад Пілсудзкага за два з лішкам гады свайго існаваньня пасьпеў аб'яднаць вакол сябе большасьць польскае буржуазіі і вельмі значна надарваць моц галоўнага свайго праціўніка з лягеру буржуазіі, моц эндэцкае партыі. На трэцім годзе свайго існаваньня ён пачаў запушчаць свае шчупальцы і ў рабочае асяродзішча. «Бунт» Варшаўскага акруговага камітэту ППС супроць свайго ЦК і ўтварэньне Варшаўскае акруговае рады прафсаюзаў насупроць забароне прафсаюзнага пэпэсаўскага цэнтру—зьяўляюцца першымі крокамі на гэтым шляху. Варшаўская рада прафсаюзаў, кіруемая адкрытымі агэнтамі Пілсудзкага—Явароўскім і кампаніяй,—зьяўляецца першым зачаткам фашызму ў польскім прафсаюзным руху. Але гэта толькі зачатак, які мала гаворыць аб далейшых плянах урадовага лягеру ў адносінах да прафруху. Як у далейшым пануючая пілсудчына мяркуе закілзаць рабочую клясу? Часткова адказ на гэта даюць праекты фашызацыі польскіх прафсаюзаў, распрацаваныя двума віднымі дзеячамі ўрадовага лягеру: кракаўскім прафэсарам Яворскім, якога цяпер высоўваюць у кандыдаты на міністра юстыцыі, і віленскім дэпутатам—манархістым С. Мацкевічам, рэдактарам абшарніцкага і манархічнага «Слова». Разьвіцьцё і падмацаваньне праекту першага з іх дана ў кракаўскім «Часе» за 28 ліпеня г.г., а погляды другога выкладзены ў двох вялізных уступных артыкулах «Слова» за 20 ліпеня і 11 жніўня г.г. Такім чынам, першы сказаў «э» рэдактар «Слова», чым ён вельмі ганарыцца.

Абодва праекты бяруць прыкладам парадкі, устаноўленыя ў Італіі фашызмам, але робяць пэўныя зьмены, прычым Яворскі бліжэй насьлядуе італьянскія прыклады і атрымлівае папрок ад Мацкевіча ў выпярэджваньні сапраўднасьці. Па думцы апошняга, да фашызацыі ўсяго прафсаюзнага руху і спроб абаперці ўвесь дзяржаўны лад на фашысцкіх карпарацыях трэба падыходзіць паступова. У першую чаргу Мацкевіч рэкамендуе спрабаваць фашызацыю ў сфэры мясцовага самакіраўніцтва і калі спроба ўдасца, пройдзе гладка,—тады дапасаваць выпрабаваны мэтад і адносна дзяржаўнага ладу. Яворскі-ж адразу прапануе перабудову дзяржаўнага ладу на карпарацыйна-гаспадарчых падставах па прыкладзе італьянскага фашызму.

Ад самага пачатку («Слова», 20 ліпеня) Мацкевіч даводзіць немагчымасьць у Польшчы шырокага самаўраду, ва ў злучэньні з самаўрадам з шырокімі кампэтэнцыямі хутка давяло-б Польшчу да поўнае анархіі». Тут праглядвае ня толькі нянавісьць рэакцыянэра да самаўраду мас, але і боязьнь крэсавага панка, што такія самаўрады маглі-б стаць пагрозаю яго маёнтку.

Мацкевіч прапануе так пабудаваць самаўрады, каб яны апынуліся ў руках буржуазіі з яе падгалоскамі, а на беларускіх землях апрача таго далі-б польскую большасьць. Паводле яго праекту павятовы самаўрад складаецца на 50% з дэлегатаў ад гмін і на 50 проц. з дэлегатаў ад саюзаў. Саюзы ён мяркуе трох катэгорый: першая—гэта прафэсыянальныя саюзы рабочых. Дзеля таго, каб мець права дэлегаваць сваіх прадстаўнікоў у самаўрад, яны павінны мець пэўную лічбу членаў, якія плацяць пэўную вызначаную членскую складку. Саюзы другой катэгорыі—гэта саюзы інтэлігенцыі: адвакатаў, дактароў, інжынэраў і г. д. Тут таксама патрэбна пэўная лічба членаў, але значна меншая, чым ад рабочых саюзаў. Нарэшце, ідуць саюзы капіталістых, прычым кожны саюз для атрыманьня права ўдзелу ў самаўрадах павінен дасягнуць пэўнае сумы капіталу. У павятовых самаўрадах засядалі-б побач прадстаўнікі ад рабочых, інтэлігенцкіх і капіталістычных саюзаў.

Такім чынам, рабочыя саюзы побач з інтэлігенцкімі і капіталістычнымі прыцягваюцца Мацкевічам да самаўрадовае працы на роўных з імі асновах, а дзьве апошнія катэгорыі заўсёды мелі-б перавагу над першаю. Але самая асноўная адзнака замераў Мацкевіча і манархістых не ў процістаўленьні капіталістычных (і інтэлігенцкіх) саюзаў рабочым прафсаюзам. Кожны саюз—па думцы Мацкевіча—павінен мець плат-нага сакратара, які прызначаецца і зьменьваецца ваяводам, але аплачваецца з саюзных сродкаў. Такі сакратар кантраляваў-бы ўсю палітычную, гаспадарчую і прафэсыянальную дзейнасьць адпаведнага саюзу і быў-бы тормазам на шляху рэвалюцыйных выступленьняў рабочых саюзаў: «Кожная агульная забастоўка з палітычнымі падставамі павінна была-б мець іх (сакратароў) супроць сябе»—загадзя захапляецца Мацкевіч. Для стылістычнае (толькі стылістычнае) роўнавагі ён дадае: «Кожная эгаістычная спэкуляцыя групы капіталістых, зьвернутая супроць грамадзкага інтарэсу, павінна была-б мець іх супроць сябе. Яны павінны былі-б служыць інтарэсам дзяржавы».

Яворскі мяркуе абясшкодзіць рабочыя саюзы разьбіцьцем іх арганізацыйнага адзінства. Паводле яго праекту адпаведныя саюзы маюць абшарам свае дзейнасьці толькі ваяводзтвы. Дэлегаты ад ваяводзкіх саюзаў твораць, праўда, адпаведны «цэнтральны орган», але апошні ня мае ўлады над ваяводзкімі, а зьяўляецца толькі нібы іх парлямантам і выбірае з сябе дэлегатаў у Вярхоўную Гаспадарчую Раду. Прыналежнасьць да адпаведнага саюзу абавязкова, і саюзы маюць права браць пэўныя ўзносы на свае патрэбы. Прынцып прымусовае прыналежнасьці да адпаведнага саюзу і прымусовае аплаты членскіх узносаў, а таксама разьбіцьцё арганізацыйнага адзінства,—зьяўляюцца найбольш характэрнымі асаблівасьцямі праекту Яворскага. Некалькі няясна, як ён мяркуе забясьпечыць «благонадежность» асобных ваяводзкіх саюзаў: ці праз назначэньне ўрадовых сакратароў, як Мацкевіч, ці іначай. Тут ёсьць пэўная недагаворанасьць.

Як у Мацкевіча рабочыя і капіталістычныя саюзы разам прымаюць удзел у вырашэньні самаўрадовых спраў павету,—так у Яворскага яны разам прымаюць удзел у вырашэньні дзяржаўных спраў праз Вярхоўную Гаспадарчую раду. Гэта рада мае дарадчыя правы пры ўрадзе і разглядае ўсе гаспадарчыя справы дзяржавы, і тут прадстаўнікі ад рабочых саюзаў будуць заўсёды ў меншасьці.

Праекты Мацкевіча і Яворскага зьяўляюцца толькі першымі намёкамі аб замерах фашызацыі прафсаюзаў у Польшчы. Як яны далей разгорнуцца і наколькі ўраду Пілсудзкага ўдасца задушыць незалежныя прафсаюзы—гэта яшчэ стаіць пад вялікім знакам запытаньня. На разьбіцьцё арганізацыйнага адзінства і ўтварэньне замест аднаго ўсяпольскага саюзу дробных ваяводзкіх ды яшчэ з назначанымі ад ураду сакратарамі з роляй кантралёраў і камісараў—рабочая кляса Польшчы ніколі ня згодзіцца добраахвотна. Падобныя пробы з боку ўраду маглі-б выклікаць такі адпор рабочых мас, асабліва пры цяперашнім баявым іх настроі, што падзеі маглі-б прыняць катастрафічны зварот. Дзеля гэтага можна быць пэўным, што ўрад Пілсудзкага—па прыкладзе італьянскага фашызму—будзе весьці разьбіцьцё і падняволеньне рабочага прафсаюзнага руху паступова на працягу некалькіх гадоў, робячы атакі як звонку,

Посьпех рэалізацыі савецкае нафты у Францыі

МАСКВА, 23. Рэалізацыя савецкіх нафтапрадуктаў на французскім рынку рабілася Нафтасындыкатам праз таварыства «Пэтрофіна - Франсэз». Тэрмін дагавору паміж абедзьвюма арганізацыямі скончыўся. У кастрычніку падпісан новы дагавор, які забясьпечвае французскі рынак савецкімі нафтапрадуктамі на рад бліжэйшых год.

Аднначасова дасягнута згода з «Пэтрофіна-Франсэз» адносна ўтварэньня зьмешанага таварыства для розьнічнага гандлю савецкім алеем у Францыі. Кіраўнік «Пэтрофіна-Франсэз» Ванжэр абмяняўся прывітальнымі тэлеграмамі з старшынёю праўленьня Нафтасындыкату тав. Сакольнікавым, у якіх было выказана поўнае здавальненьне з поваду дасягнутай згоды і выказана цьвёрдая ўпэўненасьць у тым, што гэта згода ўзмоцніць і пашырыць існуючую паміж абедзьвюма гандлёвымі арганізацыямі дзелавую сувязь на карысьць абодвух бакоў.

Такім чынам, кампанія, якая вядзецца супроць савецкай нафты, церпіць далей паражэньне, і Нафтасындыкату ўдалося ўзмацніць свае па-

Па Савецкім Саюзе

На цьвёрдых ленінскіх рэйках

МАСКВА. У Маскве адбыліся сходы пленумаў раённых камітэтаў і РКК разам з актывам раёнаў Сакольніцкага, Рагоска-Сіманаўскага, Хамоўніцкага і Красна-Прэсьненскага, прысьвечаныя вынікам кастрычнікавага пленуму МК і МКК. На ўсіх актывах аднагалосна прыняты рэзалюцыі, якія заяўляюць аб поўным далучэньні да адозвы ЦК УсеКП(б) і ўхваляюць рашэньні МК і МКК. Актыў выказаў палітычнае давер'е МК і МКК, якія ўжылі ўсе меры да выпраўленьня дапушчаных памылак.

Пленум ЦК УсеЛКСМ

МАСКВА, 23. Адкрыўся чарговы пленум ЦК камсамолу.

На парадку дня даклады аб школе другой ступені, аб пытаньнях юнацкай працы і адукацыі, аб асноўных пытаньнях работы КІМ'у і аб задачах саюзнага кіраўніцтва ў сувязі з правядзеньнем самакрытыкі.

Даклад аб школе другой ступені зрабіў тав. Пурлетаў. Ажыўленыя спрэчкі па дакладах занялі канец ранішняга пасяджэньня пленуму. Сярод 18 выступаўшых па дакладу —т. т. Крупская, Эпштэйн, Ільлін і інш. Усе выступаўшыя гаварылі аб нездавальняючым становішчы сярэдняй школы і аб патрэбнасьці больш хуткага ператварэньня яе ў прафшколы і тэхнікумы.

Латына-амэрыканская канфэдэрацыя працы

Выканаўчае бюро Прафінтэрну атрымала паведамленьне, што ў Монтэ-Відэо утварыўся камітэт садзейнічаньня арганізацыі латына-амэрыканскай канфэдэрацыі працы. Да гэтага камітэту афіцыяльна ўжо далучылася аргэнтынская сындыкалісцкая арганізацыя «Уса». Камітэт пастанавіў у маі 1929 году склікаць кангрэс латына-амэрыканскіх праф-

118.184 школ сацвыху, 11.372 тыс. вучняў

МАСКВА, 24. Школ сацыяльнага выхаваньня—першай і другой ступені 7 і 9-ці годак, школ перарасткаў, школ сялянскай моладзі і школ-камун —перапісам налічана па ўсім Саюза 118.184. Ва ўсіх гэтых школах зарэгістравана 337.435 выкладчыкаў і 11.372.507 вучняў. Выкладаньне ў абсьледваных у часе перапісу школах вядзецца на 70 нацыянальных мовах. Галоўная маса школ—107.097, адзін мільён вучняў і 210.500 выкладчыкаў—знаходзяцца ў сельскай мясцовасьці.

У сярэднім па Саюзе на кожныя 10.000 душ насельніцтва ў школах сацыяльнага выхаваньня ўсіх тыпаў вывучаецца 774 дзяцей, пры чым у гарадох на 10.000 насельніцтва прыходзіцца 1.194 вучняў, у пасёлках гарадзкога тыпу—1.367 і ў сельскіх мясцовасьцях— 675. З агульнае колькасьці дзяцей школьнага ўзросту па СССР школамі забясьпечана 70,1 проц. з іх у гарадох—98,4 проц. і ў сельскіх мясцовасьцях—65,3 проц.

Далейшае павышэньне хлебазагатовак

СТАЎРОПАЛЬ-КАЎКАСКІ. Хлебазагатоўкі нязьменна павышаюцца. Дзьве дэкады далі 4.690 тонн з выкананьнем пляну на 95,5 проц. Саюзхлеб выканаў 149 проц. заданьня, кастрычнікавы плян будзе выканан з вялікім перавышэньнем. Алейнае семя—асноўная культура загатовак, якая выціснула іншыя культуры і складае 90 проц. загатовак. Пшаніцы загатоўлена толькі 128 тонн.

Збор мэталёвага лому

РАСТОЎ-ДОН, 23. Кампанія па зборы мэталёвага лому ў краі абхапіла ўжо ўсе акругі. Па даных Рудмэталгандлю, лому ёсьць шмат. Адзін Растоў на працягу абвешчанага двухтыднёвіка можа даць 3.000 тон. Мяркуецца на працягу году загатовіць 72.000 тонны, з якіх 12.000 —для патрэб краявой прамысловасьці. На заводах ствараюцца рабо-

У Польшчы

Засуджэньне студэнтаў і настаўніцы

Пазнанскі акружны суд засудзіў настаўніцу Бянькевіч на год крэпасьці, а студэнтаў Тамашэўскага і Гэймана—на 10 месяцаў кожнага за „камуністычную прапаганду“.

Кары за асуджэньне явароўшчыны

Сканфіскаваны №№ 295 і 296 „Роботніка“ за зьмяшчэньне адозвы ЦК ППС, у якой востра асуджалася яваро́ўшчына.

— У Львове сканфіскаваны „Дзеньнік Людовы“ за перадрук зьмешчанага ў „Роботніку“ артыкулу 94-гадовага пэпэсаўскага сэнатара Баляслава Ліманоўскага з асуджэньнем дзейнасьці Явароўскага.

Чатыры чыгуначныя катастрофы

— 20-га кастрычніка вечарам на ст. Бжозы (каля Торна) стыкнуліся два паязды. Некалькі вагонаў разьбіта. Шмат пасажыраў паранена.

— 21-га днём на ст. Гэрбы Новэ (каля Чэнстахову) таксама стыкнуліся два паязды. Разьбіты абодвы паравозы і чатыры вагоны. Паранены машыніст.

У той-жа дзень здарылася яшчэ дзьве катастрофы. Паміж станцыямі Станіславаў-Чарткоў зыйшоў з рэек паравоз і тэндэр. Паранена трое. Каля ст. Рэмбартув (пад Варшаваю) поезд наехаў на сялянскую фурманку. Адзін селянін забіты і адзін цяжка паранены.

Пагроза забастоўкі львоўскіх студэнтаў

У Львове адбыўся сход усіх студэнтаў-мэдыкаў, на якім разглядалася пастанова ўлады аб павялічэньні на паўгода цяперашняга тэрміну навучаньня на мэдычным факультэце. Сход пастанавіў абвясьціць забастоўку, калі міністэрства асьветы не скасуе свайго загаду.

Таксама „абарона“ нацменшасьцяй

Мала хто ведае, што ў Варшаве існуе спэцыяльны «Інстытут па дасьледаваньні спраў нацыянальнасьцяй». Інстытут гэты меўся нібыта абсьледваць культурныя і іншыя патрэбы няпольскіх нацыянальнасьцяй у Польшчы і даваць матар'ял ураду дзеля адпаведнага пакіраваньня яго палітыкі. Аднак за ўвесь час свайго існаваньня інстытут не зрабіў нічога дзеля палягчэньня цяжкае долі нацменшасьцяй Польшчы і існаваў больш на паперы дзеля вока заграніцы.

У нядзелю, 21-га кастрычніка адбыўся агульны сход інстытуту, на якім перавыбраны прэзыдыум. Старшынёю інстытуту абраны Станіслаў Тугут (б. міністр, б. старшыня „Вызваленьня“), які раней лічыўся за чалавека з лібэральнымі поглядамі. У прэзыдыум, апрача яго, выбраны: праф. М. Гандэльсман, дэп. Лёвэнгэрц, Асмалоўскі, дэп. Б. Акуліч, Галувка і інш.

Можна быць пэўнымі, што і пасьля гэтых перавыбараў «Інстытут» застанецца па-ранейшаму мёртваю ўстановаю.

АБВЕСТКА—ПАПЯРЭДЖАНЬНЕ

Народнага Камісарыяту Працы БССР

Спэцыялістыя народнае гаспадаркі

ня ўступіўшы яшчэ на **пэрсанальны вучот**

у акруговых інспэкцыях працы,

павінны ўзяцца на апошні **не пазьней 1 лістапада 1928 г.**

Тыя, што ня возьмуцца на вучот да гэтага тэрміну, будуць прыцягнуты да крымінальнай адказнасьці.

Мы будзем бязупынна ажыцьцяўляць пастановы XV зьезду

Пашыраць і аднаўляць прамысловасьць, арганізаваць новыя калектывы, змагацца з бюракратызмам, неахайнасьцю, за культуру, арганізоўваючы масы рабочае клясы, беднаты з серадняком навакол гэтае творчае працы.
Вось сапраўды бальшавіцкая работа, якую праводзіла і праводзіць наша партыя.
Гэтай рабоце перавыбары павінны дадаць яшчэ большы і глыбокі размах.

На чале барацьбы за новую вёску

(Верхменская ячэйка КП(б)Б, Смалявіцкі раён, Меншчына)

— Сапраўдны кіраўнік перабудовы новае вёскі на сацыялістычны лад— так можна ахарактарызаваць стан ячэйкі, так яна сябе паказала за справаздачны пэрыяд.

Усё пачалося з арганізацыі калектыву.

У вясну бягучага году па ініцыятыве ячэйкі быў скліканы сход сялян вёскі Верхмень, на якім абгаворвалася пытаньне аб арганізацыі сельска-гаспадарчага калектыву. Пры арганізацыі першымі ў калектыў уступалі **самі камуністыя**. У самым разгары абгаварэньня гэтага пытаньня на сходзе была высунута думка аб землеўпарадкаваньні. Заможныя былі супроць землеўпарадкаваньня, але іх прапановы ячэйкай пры шчыльным падтрыманьні беднаты былі правалены.

Заможныя бачачы, што супроць беднаты ісьці цяжка, бо на чале ея стаіць партыйная ячэйка, пачалі праводзіць сваю працу ціхцом. Кулакі гаварылі беднаце: «Падпісвайцеся супроць землеўпарадкаваньня, бо інакш... спалім... заб'ем».

Частка серадняцкоў спалохалася гэтых пагроз кулацтва і пашла за заможнымі і ваксовым папом.

Землеўпарадкаваньне было амаль сарвана.

Партыйная-ж ячэйка, ня гледзячы на гэта, **ня падала духам**, а яшчэ лепш бралася за працу. Яна правяла два сходы беднаты, растлумачыла беднаце сутнасьць кулацкай палітыкі і настойвала на скончэньні землеўпарадкаваньня.

Беднага на гэтых-жа сходах вынесла пастанову аб тым, каб прапагаваць землеўпарадкаваньне і аб арганізацыі двух таварыстваў па грамадзкай апрацоўцы зямлі.

Потым, калі сабралі агульны сход сялян вёскі, дзе пастанавілі пытаньне праводзіць землеўпарадкаваньне ці адкласьці, большасьць сялян пашла за партыйнай ячэйкай, беднатой, і вырашыла праводзіць землеўпарадкаваньне.

Пры правядзеньні землеўпарадкаваньня арганізаваны адзін с.-г. калектыў і два таварыствы па грамадзкай апрацоўцы зямлі.

У часе веснавой пасеўнай кампаніі партыйная ячэйка арганізавала насенныя таварыствы, якое ўлетку трымала ў арэндзе сад і мае мець прыбытку каля 300 руб. Арганізавана ячэйкай і с.-г. крэдытнае таварыства.

Шмат зрабіла ячэйка ў справе рэалізацыі другой пазыкі індустрыялізацыі: яна рэалізавала 900 руб. па сваім сельсавеце.

На справаздачна-перавыбарчым сходзе ячэйкі прысутнічалі партыйцы на ўсе 100 проц.

С. НОРТМАН.

ТАКІЯ АДНОСІНЫ ДА ВЫТВОРЧАСЬЦІ--ГАНЬБА ДЛЯ КАМУНІСТЫХ

(Ячэйка КП(б)Б фабрыкі «Прафінтэрн», Барысаў)

Сакратар ячэйкі тав. Круцец у справаздачным дакладзе бюро на перавыбарчым сходзе падкрэсьліваў: «У цэнтры ўвагі ячэйкі ў летні час стаяла пытаньне капітальнага рамонту нашай фабрыкі. Гэтым пытаньнем шмат займалася ячэйка».

Між тым выступаўшыя ў спрэчках таварышы адзначалі такія зьвішчы: — толькі скончылі рамонт і ўзяліся за працу, зламаўся вал, і фабрыка стаяла 32 гадзіны.

Хто вінават?

У першую чаргу Папертрэст, які не абмеркаваў плану рамонту з рабочымі.

Прастоі на фабрыцы сталі звычайнай зьявай. За апошні месяц прастояў было 84 гадзіны, г. зн. на кожную зьмену прыпадае па гадзіне, а то па дзьве і тры гадзіны прастою. Прычына гэтаму — незадавальняючы рамонт. Да правядзеньня рамонту гаварылі і вінавацілі зношанасьць машын, а як адрамантавалі, вінавацяць якасьць рамонту.

А майстры больш за ўсё цікавяцца колькасьцю выпушчанае прадукцыі, а на тым, як яна робіцца.

Вельмі дрэнна на фабрыцы з вытворчай дысцыплінай і яшчэ горш тое, што партыйцы ў гэтай справе не зьяўляюцца прыкладнымі. Праходзіць майстар каля партыйца--рабочага і кажа яму: «падымі ролы», а той і вухам не вядзе. Бывае, што папяровая маса льецца праз валы, а рабочыя сядзяць спіною да машыны і расказваюць байкі адзін другому.

Беспартыйныя рабочыя глядзяць на такія адносіны да працы партыйцаў і кажуць: «вось табе і камуністы, паглядзеце, як ён працуе. Што-ж нам, беспартыйным, казаць».

Дайшло нават да таго, што рабочаму, члену бюро ячэйкі (ёнжа член фабкому) дырэктар даў вымову ў загадзе па фабрыцы за тое, што ён дрэнна адносіцца да сваей працы.

Некаторыя партыйцы ячэйкі не маюць партнагрузак, нават адзін з членаў бюро чатыры месяцы ня меў ніякага абавязку. З агульнай колькасьці 180 рабочых, выпісваецца толькі 5-7 экз. «Зьвязды». Усе моманты, якія высунуты ў спрэчках, загадзя абранай камісіяй зафіксаваны і на аснове гэтага будзе выпрацоўвацца наказ будучаму складу бюро.

Упершыню бюро выбіралася без папярэдняга абгаварэньня на активе і без усялякіх сьпісаў.

Я.

Бюро абноўлена на 80 проц.

(Ячэка КП(б)Б пры аддз. гр. спраў, Віцебск)

На справаздачы бюро і дакладу камісіі, што рабіла агляд працы ячэйкі, выказаліся ўсе прысутныя. Выступаючыя паказалі на тое, што ва ўстанове, якую абслугоўвае парт'ячэйка, рацыяналізацыя апарату, барацьба з бюракратызмам і цяганінай ідзе слаба.

У ячэйцы мелі месца выпадкі несваячасовага выкананьня дырэктыў партыі. Пытаньне аб самакрытыцы абгаворвалі са значным спазьненьнем.

Бюро ячэйкі займалася арабочваньнем апарату сваёй установы, але вельмі мала. Два гады таму назад мы мелі аднаго рабочага, зараз-жа чатырох, гэта вельмі мала. Высоўваньне на адказныя пасады ідзе марудна. Адміністрацыя гэтай справай займаецца ад выпадку да выпадку.

Перавыбарчы сход цягнуўся два вечары, працаваў дванаццаць гадзін. Перавыбары прайшлі ажыўлена пры поўнай дэмакратыі і актыўнасьці пад знакам зьнішчэньня ўсіх недахопаў у працы ячэйкі. **У склад бюро абрана 80 проц. новых таварышоў, з іх большая частка —рабочыя ці з рабочых.**

М. Чапэлкін.

Арганізавана бярэмся за працу

(Ячэйка КП(б)Б БНД інстытуту імя Леніна)

Наша парт'ячэйка створана ўсяго чатыры месяцы таму назад.

Пэрыяд невялікі, але ячэйка змагла правесьці шмат працы, што выявілася ў часе перавыбараў бюро.

Над чым-жа працавала ячэйка? Ва ўстанове з боку часткі працаўнікоў наглядаўся бюракратызм, і падбор працаўнікоў часам быў ня зусім добры. Адміністрацыя невыстарчальна сачыла за станам падпарадкаваных інстытуту ўстаноў. Асобныя таварышы паказвалі на злоўжываньні на станцыях Паляводнай і Прылуках, а дырэкцыя ня прымала адпаведных крокаў да зьнішчэньня гэт[…] зьявішч. Загадчык гаспадар[…]воднай станцыі дрэнна ад[…] да рабочых.

Прафпраца стаяла не на вышыні, дзякуючы таму, што сярод мас панавала інэртнасьць і прафпрацаўнік ня змог паставіць працу.

…казалася 3/4 членаў ячэйкі. Новабранаму бюро даны ўказаньні зьвярнуць сур'ёзную ўвагу на падбор працаўнікоў інстытуту.

Прысутны.

Напярэдадні калдагаворнай кампаніі

Як выконваліся старыя дагавары. — Тарыфная рэформа сябе ў асноўным апраўдала.—Яе значэньне і сутнасьць трэба растлумачыць шырокім рабочым масам. — Трэба адмовіцца ад габінэтнага абгаварэньня калдагавароў.—Кампанія павінна быць праведзена без спазьненьняў на працягу бліжэйшых 2-х месяцаў.

ДАКЛАД ТАВ. РОЗІНА НА ПЛЕНУМЕ ЦСПСБ

З дакладам аб выніках і пэрспэктывах калдагаворнай работы выступіў загадчык АТЭ ЦСПСБ **тав. Розін.**

ПРАВЕРКА ПАЧАЛАСЯ ПОЗНА

— Яшчэ 3-ці пленум ЦСПСБ,— кажа тав. Розін,—даў дырэктывы прафсаюзам — устанавіць сыстэматычную праверку выкананьня гаспадарчымі арганізацыямі існуючых калдагавароў.

Як выконваліся гэтыя дырэктывы?

— Да жніўня месяца,—адзначае дакладчык, — большасьць саюзных арганізацый гэтыя дырэктывы выконвала слаба. І толькі з жніўня тэмп праверкі выкананьня калдагавароў узмацніўся, і вакол гэтага пытаньня пачала канцэнтравацца грамадзкая думка.

Такое спазьненьне, бязумоўна, ненармальнае, бо праверка выкананьня калдагавароў павінна праводзіцца **сыстэматычна на працягу іх дзейнасьці, а не насіць кампанейскі характар.**

Нельга не адзначыць, што з боку прафарганізацый наглядаюцца паасобныя выпадкі недапушчальнафармальных адносін да праверкі.

Рабочыя масы ў некаторых прафарганізацыях слаба прыцягнуты былі да абгаварэньня калдагавароў, яны прымалі невыстарчальны ўдзел у праверцы выкананьня.

Дагэтуль яшчэ гаспадарчыя арганізацыі не навучыліся поўнасьцю выконваць узятыя на сябе пры надпісаньні дагавароў абавязкі. Праўда, у параўнаньні з мінулым годам калдагавары выконваюцца лепш, але ўсё-ж рад пунктаў застаецца на паперы.

ВАЖНЫЯ «ДРОБЯЗІ», АБ ЯКІХ ЗАБЫВАЮЦЬ

Звычайна гаспадарнікі лічаць шмат пунктаў дагавароў «дробязямі».

— Амаль усё выканана,—часта гавораць кіраўнікі гаспадарчых устаноў,—за выключэньнем некалькіх «дробязяй».

Што гэта за «дробязі»?

У большасьці калдагавароў зарплата павінна выдавацца ў часе работы, у пэўныя тэрміны. Што мы бачым на справе? Гэтыя пункты дагавароў рэдка дзе выконваюцца поўнасьцю. Не гаворачы аб спазьненьні па многіх прадпрыемствах з выдачай зарплаты на некалькі дзён,— яна яшчэ часта выдаецца пасьля работы, і рабочым прыходзіцца траціць па 2-3 лішнія гадзіны.

Асабліва **спазьненьні з выдачай зарплаты** наглядаюцца ў саюзах транспартнікаў, сельска-гаспадарчых і лясных рбочых і дрэваапрацоўшчыкаў.

Вельмі часта ня выконваюцца пункты адносна аховы працы. Імена, да аховы працы, да паляпшэньня бытавых умоў работы некаторыя гаспадарчыя органы адносяцца нядбайна, глядзяць на гэтыя пункты скрозь пальцы.

І нават такія пункты, якія не патрабуюць вялікіх затрат, абыходзяцца адміністратарамі, як дробязь. На многіх прадпрыемствах адсутнічаюць бакі з гатаванай вадой, рушнікі, няма памяшканьняў для прыёму харчу, адсутнічаюць лазьні і г. д.

На прадпрыемствах, якія аб'ядноўваюцца саюзамі тэкстыльшчыкаў, рабочых папяровай прамысловасьці, мэдсанпрацы, савецкіх і гандлёвых служачых, швэйнікаў, гарбароў— спэцвопратка выдаецца несваячасова, а калі і выдаецца, дык няважнай якасьці.

Пункты дагавароў аб **прыёме на работу толькі праз біржу працы** і з ведама нізавой прафэсыянальнай арганізацыі часта не ажыцьцяўляюцца. На многіх прадпрыемствах, аб'яднаных саюзамі мэдсанпрацы і сельска-гаспадарчых рабочых, служачыя наймаюцца бяз ведама мясцкому, бяз біржы.

Адлічэньні нізавым праф'ячэйкам на арганізацыйныя і культурныя патрэбы адпускаюцца ня ў вызначаны тэрмін, што тармозіць нармальнае правядзеньне культурнай работы.

Усё гаворыць аб фармальных і нячулых дзе-ні-дзе адносінах да запатрабаваньняў рабочых, аб невыстарчальна рашучай барацьбе некаторых прафарганізацый з парушэньнямі калдагавароў.

ВЫНІКІ ТАРЫФНАЕ РЭФОРМЫ

Тарыфная рэформа, ня гледзячы на рад памылак, зробленых пры правядзеньні яе ў мінулым годзе, дала станоўчыя вынікі. Павялічэньне ролі тарыфнай стаўкі ў агульным заработку рабочых, зьмяншэньне разнабою ў зарплаце паасобных груп —вось асноўныя дасягненьні тарыфнай рэформы.

Калі да мінулага году прыработак часта дасягаў 75-80 проц. усёй заработнай платы, дык зараз пасьля правядзеньня рэформы—найбольшы процант зарплаты складае тарыфная стаўка, а прыработак адыгрывае другарадную ролю.

Побач з гэтым трэба адзначыць … фэсыянальных арганізацый. Вельмі важна, каб у правядзеньні рэформы ўдзельнічалі шырокія рабочыя масы, каб яны яе добра зразумелі.

Прафарганізацыі пры пераглядзе прававаой і бытавой часткі дагавароў павінны імкнуцца да замацаваньня дасягненьняў мінулай кампаніі, уносячы зьмены, прадугледжваемыя прамфінплянамі.

Дакладчык зазначае, што калдагаворная кампанія павінна праводзіцца сваячасова без спазьненьня, **у пэрыяд лістапад—сьнежань.** Трэба ўхіліцца ад правядзеньня іншых кампаній у гэты час.

Трэба катэгарычна адмовіцца ад габінэтнага абгаварэньня калдагавароў і абавязаць прафарганізацыі сыстэматычна інфармаваць рабочых аб ходзе перагавораў з гаспадарчымі органамі.

Далей тав. Розін спыняецца на пытаньні аб **росьце заработнай платы.**

У гэтым годзе намінальная заработная плата, па прамысловасьці ВСНГБ ў параўнаньні з сярэдня-гадавым узроўнем зарплаты ў мінулым годзе павінна павялічыцца **на 8%,** уключаючы сюды 2 проц. на павышэньне намінальнай зарплаты для адсталых груп рабочых.

Увага рабочых мас у ходзе кампаніі па перазаключэньні калдагавароў павінна быць згуртавана вакол пытаньняў **рацыяналізацыі вытворчасьці, зьніжэньня сабекошту прадукцыі, павялічэньня прадукцыйнасьці працы і павышэньня працоўнай дысцыпліны.** Гэтыя задачы зьяўляюцца асноўнымі ўмовамі далейшага росту прамысловасьці і паляпшэньня становішча рабочых.

Выбрык старшыні заўкому

Толькі так можна назваць учынак старшыні заўкому гуты «Пралетары» тав. **Кузьміна.**

На імя заўкому паступіла заява былога кіраўніка і вартаўніка саду гуты (летні клюб), а зараз беспрацоўнага тав. Усьціновіча, у якой ён між іншым пісаў, што ўвесну гэтага году быў зьняты тав. Кузьміным з працы ў цагельні № 1 і атрымаў абяцанку па скончэньні летняга сэзону працаваць у гуце.

Мы ня будзем гаварыць аб правільнасьці ці няправільнасьці прэтэнзій тав. Усьціновіча. Тут нам трэба адзначыць зусім іншае. Як падышоў да гэтай справы старшыня заўкому? А вось як. Ён, аказваецца, знайшоў «хуткі і лёгкі» мэтад ліквідацыі канфліктаў. **Ён парваў заяву,** а тав. Усьціновічу адказаў: «Нічога ты не атрымаеш, ідзі скардзіцца на мяне куды хочаш». …

Трэба перагледзець пытаньне аб драбненьні стыпэндый

Гэтага патрабуе неабходнасьць захаваньня пралетарскага складу студэнцтва

Зараз ужо можна падвесьці вынікі ўкамплектаваньня пэдагагічных тэхнікумаў. Яшчэ задоўга да пачатку прыёму ў навучальныя ўстановы Наркамасьветы атрымаў пэўныя дырэктывы ад кампартыі аб павялічэньні ў нашых навучальных установах пралетарска-бядняцкага ядра.

… яшчэ і замацаваць.

Якія пэрспэктывы мы маем для захаваньня сацыяльнага складу прынятых?

Трэба сказаць, што ня зусім спрыяючыя.

Стыпэндыя ў мінулым годзе была для студэнтаў пэдтэхнікумаў Менску, Віцебску і Гомелю 15 руб., … на стыпэндыю павялічваецца, у той час, як лік стыпэндый застаецца бяз зьмен.

Трэба яшчэ раз перагледзець стыпэндыяльны фонд і прынцыпы задавальненьня стыпэндыямі студэнтаў пэдтэхнікумаў у тым напрамку, каб дазволіць яшчэ і на гэты год раздрабіць некаторы процант стыпэн…

На справаздачна-перавыбарчым сходзе ячэйкі прысутнічалі партыйцы на ўсе 100 проц.

С. НОРТМАН.

дзякуючы таму, што сярод мас панавала інэртнасьць і прафпрацаўнік ня змог паставіць працу.

На ўсе гэтыя моманты прышлося зьвяртаць увагу ячэйкі ў сваёй штодзеннай працы.

Ячэйка прыняла актыўны ўдзел у абсьледваньні інстытуту, якое праводзіла РСІ. Яна дала абсьледвацелям шмат матар'ялу. Па абсьледваньні РСІ-ЦКК было вынесена рад практычных прапаноў, але на вялікі жаль значная колькасьць іх яшчэ ня выканана. Яшчэ ня зьняты з працы тыя, якіх па сутнасьці трэба было зьняць, як гэта і адзначыла РСІ.

Зараз да нашай ячэйкі далучаны партыйцы савецкай гаспадаркі імя Будзённага, і ячэйка налічвае 12 членаў і 6 кандыдатаў партыі. Павялічылася і праца. Трэба будзе абслужыць 45 рабочых савецкай гаспадаркі, распачаць сярод іх выхаваўчую працу, уцягнуць лепшых у партыю.

У агульным ячэйка здаровая і бальшавіцкі вытрымана. Ніякіх антыленінскіх хістаньняў няма. Гэта лепшая гарантыя таго, што ячэйка справіцца з тымі задачамі, якія перад ёю пастаўлены.

У спрэчках па дакладу бюро выяўлена павялічэньні ў нашых навучальных установах пралетарска-бядняцкага ядра.

У абарону рабкора —актывістага

У гэтай справе мы маем яскравы прыклад таго, як стары партыец забыўся... што ён член партыі.

Партыец тав. **Напяркоўскі** працуе ў якасьці загадчыка дамамі Жакт'у № 18. На рабоце яму часта даводзіцца сустракацца з хітрыкамі варожага нам элементу. Трэба сказаць, што тав. Напяркоўскі дае ім слабы адпор.

Наадварот, калі актывісты, беспартыйны, рабкор тав. **Бязродны** пачаў змагацца з радам непарадкаў у Жакце, г. зн. пачаў дапамагаць партыйцу Напяркоўскаму, ён за гэта чамусьці зрабіўся ворагам Напяркоўскага.

Тав. Бязроднага давялі да таго, што ён прымушан шукаць абароны з боку газэты «Зьвязды».

Некалькі фактаў:

Пры аб'яднаньні Жакту № 15 з № 18, на работу ў апошні перайшоў рахункавод Лібэрман, сын уласьніцы майстэрні, які трапіў рахункаводам у Жакт № 15 па пратэкцыі былога старшыні Жакту Найхіна.

Калі Бязродны, як сакратар культкамісіі, прапанаваў Лібэрману грамадзкую нагрузку, апошні адказаў: «Не патрэбна мне ваша нагрузка, няма часу, мне трэба **атрымаць кваліфікацыю**».

Вось пра гэту заяву Лібэрмана тав. Бязродны паведаміў партыйца т. Напяркоўскага і прапанаваў, што замест яго можна было-б узяць беспрацоўнага бронь-камсамольца. У адказ Напяркоўскі прапанаваў Бязроднаму... «ня ўмешвацца не ў свае справы», і наадварот, у хуткім часе актыўна дапамог Лібэрману пралезьці ў саюз.

Далей...

Пры рэвізіі т. Бязродны зьвярнуў увагу на няправільныя рахункі прыватніка-вадаправодчыка Ваўкоміча (устаноўка дрэнных кранаў). Тав. Бязродны прапанаваў, каб пазбавіцца ад злачынных махінацый, катэгарычна адмовіцца ад паслуг прыватніка.

Пасьля такой прапановы Бязродны зусім зрабіўся небясьпечным «бузацёрам» у Жакце.

А калі зьявілася ў «Чырвонай Зьмене» (ад 14 кастрычніка г. г.) заметка пра махінацыі Ваўкоміча, апошні, пры першым-жа спатканьні, збіў т. Бязроднага і пагражаў яго зусім забіць. Пры гэтай бойцы прысутнічаў т. Напяркоўскі і... радаваўся.

Нам, здаецца, што кіраўнік-партыец павінен падтрымліваць ініцыятыву беспартыйнага актывістага-рабкора.

Мы патрабуем, каб адпаведныя ўстановы ўмяшаліся ў гэтую спра-

Наркамасьветы пільна сачыў за ходам укамплектаваньня ўсіх навучальных устаноў і асабліва пэдтэхнікумаў, куды найбольш імкнецца пралезьці непажаданая нам частка студэнцтва, як у горадзе, так і ў вёсцы.

Калі параўнаць сацыяльны склад прыёму ў гэтым годзе з папярэднім, дык мы будзем мець такія вывады: група рабочых і іх дзяцей павялічылася з 17,4 проц. да 28,2 проц.; па групе сялянскай мы атрымалі, хоць і малое, але зьніжэньне з 47.1 проц. да 45,1 проц., а прынялі 535 у гэтым годзе, тады як у мінулым—486 асоб. Але, калі ўзяць групу рабочых і сялян разам у адносінах да мінулага году, то будзем мець такі вывад: летась гэта група складала 64,5 проц., а ў гэтым годзе—73,3 проц., як бачым павялічэньне на 8,8 проц., а калі дадаць 3,5 проц. выхаванцаў дзіцячых дамоў, дык будзе 12,3 проц. Непрацоўны элемэнт у пэдтэхнікумы не папаў, хіба толькі якім-небудзь ашуканствам, падрабіўшы дакуманты.

Але мала набраць добры сацыяльны склад студэнцтва, яго трэба

Стыпэндыя ў мінулым годзе была для студэнтаў пэдтэхнікумаў Менску, Віцебску і Гомелю 15 руб., а ў гэтым годзе—20 р., у іншых горадох—13 р., а цяпер—18 р., у сярэднім павялічэньне на 5 руб. разьмеру кожнай стыпэндыі ў месяц. Акрамя таго, стыпэндыі выплачаліся толькі на 11 месяцаў, а з гэтага году на 12 месяцаў. Гэта надзвычайна вялікія дасягненьні ў сэнсе матар'яльнага забесьпячэньня студэнцтва ў гэтым годзе. Але НКА з гэтага году даў загад усім пэдагагічным тэхнікумам не дазваляць рабіць драбленьня стыпэндыі. Для адных, якія атрымоўваюць стыпэндыі, яно надта добра, а для другіх зусім дрэнна, бо яны прымушаны кінуць вучобу і ехаць на работу да бацькоў у вёску, горад ці мястэчка.

Якія пэрспэктывы мы маем у гэтым напрамку?

Агульны лік студэнтаў у пэдтэхнікумах узрос з 2.927 чалавек да 3.730, з іх 1.183 новага прыёму, а ў гэтым ліку 612 асоб зусім пралетарска-бядняцкае часткі, якія маюць поўнае права на атрыманьне стыпэндыі, а калі дадаць 250 асоб беднейшых сялян, што плацяць падатку рубель ці два, а многія і менш рубля, то лічба кандыдатаў

пэдтэхнікумаў у тым напрамку, каб дазволіць яшчэ і на гэты год раздрабіць некаторы процант стыпэндый, што дасьць магчымасьць затрымаць пажаданы нам сацыяльны склад студэнтаў. **НКА узьняў пытаньне перад адпаведнымі органамі аб дазволе драбленьня стыпэндый на 20 проц.**, што дасьць магчымасьць здаволіць стыпэндыямі ў пэдтэхнікумах 54,8 проц. агульнага ліку студэнтаў.

Некаторыя кіраўнікі ўстаноў разам з стударганізацыямі пачынаюць самастойна рабіць драбленьне і такім чынам захоўваюць патрэбны сацыяльны склад: некаторыя і большасьць выконваюць загад НКА, затое пачынаецца ўцёчка пралетарскай часткі студэнцтва.

Каб зьнішчыць гэтую няроўнасьць, трэба і на гэты год дапусьціць драбленьне стыпэндый 20 проц., бо гэтага вымагае патрэбнасьць замацаваньня прыпятага сацыяльнага складу студэнцтва.

Ал. Аніхоўскі.

Ад рэдакцыі: З прычыны важнасьці закранутага пытаньня, рэдакцыя зьмяшчае артыкул т. Аніхоўскага. Лічачы, аднак, што поўнага, усебаковага вырашэньня пытаньня гэты артыкул не дае—рэдакцыя чакае на яго водгукаў.

стаўка, а прыработак адыгрывае другарадную ролю.

Побач з гэтым трэба адзначыць, што ня ўсе саюзныя арганізацыі вывучалі вынікі тарыфнай рэформы і азнаёмілі з імі рабочых. Значная частка рабочых дагэтуль яшчэ незнаёма з сутнасьцю рэформы, ня ведае, для якой мэты яна праведзена.

ЗАДАЧЫ НАДЫХОДЗЯЧАЙ КАМПАНІІ

Практыка мінулай калдагаворнай кампаніі паказала нямэтазгоднасьць масавага перагляду норм выпрацоўкі ў момант перазаключэньня калдагавароў. Большасьць гаспадарчых органаў і прафарганізацый аказалася непадрыхтаванай да правядзеньня гэтай важнай работы. Вось чаму нармаваньне працы зараз павінна заняць цэнтральнае месца ў рабоце прафарганізацый, павінна праводзіцца своечасова, а не ва ўдарным парадку перад самым перазаключэньнем дагавору.

Як правіла, работа па перагледзе норм выпрацоўкі і зьдзельных расцэнак павінна адмяжоўвацца ад калдагаворнай кампаніі. І толькі ў выпадку рацыяналізацыі вытворчасьці або калі нормы і расцэнкі зьяўляюцца відавочна памылковымі, перагляд апошніх можа быць дапушчаны ў момант заключэньня калдагавору.

У надыходзячую калдагаворную кампанію тарыфная рэформа павінна праводзіцца там, дзе да яе яшчэ ня прыступалі. Больш дасканалая прапрацоўка і падрыхтоўка рэформы—вось чаго мы патрабуем ад пра-

Усьціновічу адказаў: «Нічога ты не атрымаеш; ідзі скардзіцца на мяне куды хочаш». Сьведка.

Год працы кас ашчаднасьці БССР

Сярод каналаў дзяржкрэдыту, праз якія прыцягваюцца сродкі ўнутранага накапленьня насельніцтва, цэнтральнае месца займаюць касы ашчаднасьці, якія найбольш прыбліжаны да шырокіх мас насельніцтва і прыстасаваны да акумуляцыі як буйных, так і дробных зьберажэньняў у краіне.

Такім чынам, роля дзяржаўных ашчадкас у агульнай сыстэме савецкіх органаў зьяўляецца вельмі адказнай і праца ашчадкас, дзякуючы яе грамадзкаму характару, набывае асабліва важнае значэньне.

Мінулы апэрацыйны год быў багаты радам рэформ у галіне будаўніцтва сеткі ашчадкас, увядзеньня новых мэтадаў у працы, шырокага разгортваньня агітацыйна-папулярызацыйнай працы ашчадкас, большага ўцягненьня савецкай грамадзкасьці ў работу ашчадкас і г. д.

Уступаючы ў новы апэрацыйны год, мы павінны падагуліць праведзеную працу, строга праналізаваць яе, выявіць усе недахопы і, зрабіўшы адпаведныя вывады, намеціць далейшыя шляхі разьвіцьця ашчадсправы.

Якія былі асноўныя задачы, стаўшыя перад ашчадкасамі, і як яны выкананы?

Найбольш актуальнымі праблемамі для ашчадкас зьяўляліся і зьяўляюцца:

а) прыбліжэньне ашчадкас да насельніцтва;

б) павышэньне кваліфікацыі апарату і паляпшэньне абслугоўваньня насельніцтва;

в) выкананьне даных урадам кантрольных заданьняў па павялічэньні ліку ўкладчыкаў і ўкладаў;

г) уцягненьне ў ашчадкасы сялянства;

д) патаненьне ўтрыманьня ашчаднага апарату і рацыяналізацыя яго працы;

е) больш цесная ўвязка работы ашчадкас з савецкай грамадзкасьцю.

Вярочаючыся да выкананьня ашчадкасамі БССР паказаных задач, трэба канстатаваць, што, ня гледзячы на тое, што мы ў 1927 г. у БССР мелі значны рост ашчаднай справы, пералічаныя задачы далёка ня могуць лічыцца разьвязанымі і ўсё яшчэ стаяць вельмі востра перад намі і на будучы час.

Мы ў мінулым годзе правялі рад мерапрыемстваў, накіраваных да паляпшэньня сеткі ашчадкас і ўнясеньня ў яе большай выразнасьці. У гэтай галіне мы бязумоўна дабіліся значных посьпехаў, аднак, мы яшчэ далёкі ад таго, каб мець, асабліва на вёсцы, ідэальную сетку, цалкам і поўнасьцю прыстасаваную да абслугоўваньня шырокіх колаў насельніцтва і, галоўным чынам, сялянства.

Наш апарат, у нізавой яго частцы, складаючыся пераважна з працаўнікоў паштовага ведамства, далёка не задавальняе тым запатрабаваньням, якія па ўмовах працы ашчадкас да іх прад'яўляюцца.

З кіруючым складам у акруговых касах ашчаднасьці і складам іншых працаўнікоў таксама далёка яшчэ няспрыяюча. У напрамку ўзмацненьня і паляпшэньня складу працаўнікоў ашчадкас павінны быць прыняты самыя рашучыя меры.

Задача ўцягненьня сялянства выканана ў вельмі слабой ступені. Гэтая праблема, зьяўляючыся адной з найбольш актуальных, патрабуе асобнае ўвагі як з боку ашчадапарату, так і ўсёй савецкай грамадзкасьці. У гэтай галіне нам прадстаіць вялікая крапат-

Па Савецкай Беларусі

1.300 тысяч руб. на жыльлёвае будаўніцтва ў Гомельшчыне

ГОМЕЛЬ. (Наш. кар.). У новым будаўнічым сэзоне намячаецца пабудаваць у Нова-Беліцы камонны дом на 32 кватэры. У будаўніцтве дому прымуць удзел гаспадарчыя органы ўнясеньнем сродкаў з фонду паляпшаньня быту рабочых. Кватэры ў гэтым доме будуць разьмеркаваны па арганізацыях, у залежнасьці ад унесенае сумы на будаўніцтва.

ЖАКТ «Чырвоны Кастрычнік» мяркуе пабудаваць камонны дом у 20 кватэр і закончыць пабудову дому на рагу Артылерыйскае вул. Для чыгуначнікаў праўленьне Заходніх чыгунак намячае пабудаваць яшчэ адзін дом на 40 кватэр.

Намячаецца пабудаваць адзін дом на 24 кватэры для аб'яднанага ЖАКТ'у і другі дом для акрвыканкому на 90-100 кватэр.

У Рэчыцы намячаецца пабудаваць драўляны дом на 30 кватэр і закончыць будаўніцтва бягучага году. У Добрушы намячаецца пабудаваць новых 15 кватэр. На новае будаўніцтва будзе затрачана да 1.300 тысяч рублёў.

Для адшуканьня вучасткаў створана спэцыяльная камісія.

Старшыня сельсавету на службе ў кулакоў

САМАХВАЛАВІЧЫ. (Наш селькор). Старшыня Кайкаўскага сельсавету Кіндзюк--вялікі прыхільнік кулакоў і заможных сялян. Так, кулак з вёскі Бардзілаўка, Самахвалавіцкага раёну, працуючы ў каапэратыве, растраціў 2000 руб. каапэрацыйных грошай. Каб выкруціцца ад напаўненьня гэтай растраты, ён зьвяртаецца за дапамогай да старшыні Кайкаўскага сельсавету. Апошні робіць незаконны падзел кулацкай гаспадаркі і такім чынам памяншае сельска-гаспадарчы падатак і перашкаджае суду спагнаць з кулака растрачаныя ім грошы.

Цікава, што пра ўсе гэтыя махінацыі кулака-растратчыка ведае нават і старшыня Самахвалавіцкага

Забарона продажу гарэлкі па каапэратывах

ГОМЕЛЬ. (Наш. кар.). Акрганідаль узьняў пытаньне перад прэзыдыумам акрвыканкому аб забароне продажу гарэлкі праз усе рабочыя каапэратывы акругі—Гомельскі, Рэчыцкі, Добрускі, а таксама праз магазыны інваліднае каапэрацыі.

У паказаных пунктах продаж гарэлкі будзе праводзіцца выключна праз крамы Цэнтрасьпірту. Прычым водпуск гарэлкі прыватным гандляром будзе забаронены. Адначасова з гэтым узьнімаецца пытаньне аб забароне продажу ўсякіх сьпіртных напіткаў, у тым ліку і

Культпаход у вёску

МАЗЫР. (Наш кар.). Дзьве камсамольскія групы з Мазыра каля 100 чал. наладзілі культурны паход у вёскі Бабры і Бярозаўку.

У вёсках камсамольцы наладзілі вечары з дакладамі аб культпаходзе, з дэкламацыямі, сьпевамі і інш.

На другі дзень камсамольцы прыступілі да практычнай працы: абсталявалі кузьні, шавецкія і сталярныя варштаты. Акрамя арганізацыі ў вёсках санітарных камісій, дачы практычных парад дактароў, бюро давядак, аказана і практычная гаспадарчая дапамога беднаце.

Шаўцамі адрамантавана больш 20 пар абутку беднейшаму сялянству. Сталяры паправілі скамейкі ў школе, табурэткі, лаўкі і г. д. Кавалі паправілі сялянству шмат рэчаў з сельска-гаспадарчага інвэнтару, як нажы, сякеры, пілы, плугі і інш.

Пасьля практычнай дапамогі вёска аб камсамольцах загаварыла зусім інакш. Бядняцкая і батрацкая моладзь пачала падаваць заявы аб залічэньні іх у рады камсамолу, у той час, як да культурнага паходу абедзьве вёскі ня мелі ніводнага камсамольца.

Б. Ш.

Пабудова 7 новых млыноў

БАБРУЙСК. (Наш. кар.). Асыгнавана па акруговым бюджэце раённым выканаўчым камітэтам 36 тыс. р. на пабудову новых млыноў.

На гэтыя сродкі ў наступным

Дзеці жывуць бяз догляду і выхаваньня

БАБРУЙСК. (Наш кар.). У дзіцячай калёніі, што у вёсцы Рыскава, Рагачэўскага раёну, пануе поўная безгаспадарчасьць. 50 былых беспрытульных дзяцей замест навучаньня сельска-гаспадарчай справе, жывуць у вельмі дрэнных матар'яльных умовах.

Загадчыкам гэтай калёніі зьяўляецца Рутштэйн, які зусім не звярачае ўвагі на выхаваньне дзяцей.

Зараз калёнія даведзена да поўнага разбурэньня. Будынак не адрамантаваны і стаіць без вакон і дзьвярэй. У пакоях холадна. Дзеці сьпяць на печы, пад ложкамі, прытуліўшыся адзін да другога, каб было цяплей. Ва ўсіх пакоях брудна, падлога нямытая. І вось у гэтым балоце растуць і выхоўваюцца будучыя культурныя гаспадары. Бялізну для дзяцей мяняюць вельмі рэдка, па некалькі месяцаў ня водзяць іх у лазьню, ад чаго заводзіцца ўсялякі бруд.

Маемасьць калёніі знаходзіцца таксама ў поўнай безгаспадарчасьці. Выкапаная бульба ўжо некалькі тыдняў ляжыць на полі і гніе, а тым часам на кані калёніі пэдагогі езьдзяць у госьці.

Дзеці вельмі часта галадаюць, бо патрэбныя прадукты своечасова не дастаўляюцца. Вучоту прадуктаў не вядзецца.

Дзякуючы такім безгаспадарчым адносінам да справы, частка дзяцей захварэла на каросту. Для лячэньня іх ня прымаецца ніякіх мер.

Сярод дзяцей адсутнічае ўсялякая культпраца, пануе поўная дзіцячая бязьдзейнасьць.

Замест выхаваўчай працы падносяцца старыя мэтады выхаваньня дзяцей.

Вельмі дзіўна, чаму да гэтага часу ніхто не зьвярнуў належнай увагі на безгаспадарчае становішча калёніі і на цяжкія ўмовы жыцьця дзяцей.

Ч.

1 лістапада адкрываецца новая чыгуначная лінія Нова-Беліца--Чарнігаў

ГОМЕЛЬ. (Наш кар.). 1-га лістапада адбудзецца афіцыйнае адкрыцьцё руху па лініі Нова-Беліца—Чарнігаў.

У першы час па новай лініі будуць хадзіць тавара-пасажырскія цягнікі 3 разы ў тыдзень. З Чарнігава ў Гомель цягнік будзе прыбываць а 14 гадз. Па меры прад'яўленьня патрабаваньняў грузаадэксплёатацыя дарогі будзе знаходзіцца пад ведамам кіраўніцтва пабудовай, потым будзе вырашана пытаньне, якой дарозе перадаць лінію ў эксплёатацыю.

Пабудова лініі Нова-Беліца—Чарнігаў мае вялікае значэньне для гаспадаркі СССР, у прыватнасьці для БССР. Дарога зьвязвае багатыя

Ці будзе бульба на зіму

Каапэрацыя не разгортвае работы па загатоўцы бульбы

Магчымасьці добрыя—адносіны да справы нядбайныя

У сучасны момант мы маем на рынку недахоп у некаторых прадуктах. У зьвязку з гэтым насельніцтва робіць запасы бульбы, хоць, як вядома, у гэтым годзе мы маем на ле нядрэнны ўраджай. Праўда, ня гледзячы на такі ўраджай, цэны на бульбу ў буйных раёнах даволі высокія. Напрыклад, у Менску на рынку асьміна бульбы каштуе 1 р. 80 к.—1 р. 90 к.

Ці будзе забясьпечана рабочае насельніцтва Беларусі бульбай у выстарчальнай колькасьці, своечасова і па нявысокіх цэнах?

Усяго буйныя гарады Беларусі спажываюць каля 78.500 тонн бульбы. З гэтай колькасьці гарадзкое гародніцтва зможа даць 56.000 тонн бульбы і 16.000 тонн павінна загатовіць каапэрацыя: Белкаапсаюз—13.000 тонн і Белсельсаюз—3.000 тонн. Загатоўленую бульбу яны павінны здаць цэрабкопам. 70 проц. усёй колькасьці загатовак яны павінны здаць па пляне ўвосень 10—20 лістападу і астатнія 30 проц. увесну—на працягу красавіка-маю.

Загатовіць мільён пудоў бульбы—гэта не малое заданьне, дый важнасьць яго выкананьня ўсім зразумела. **Аднак, ня відаць, каб каапэрацыя з патрэбнай актыўнасьцю ўзялася за гэтую справу.** Яшчэ 1-га кастрычніка Экавомнарада прапанавала, каб да 15-га кастрычніка былі заключаны дагавары на забесьпячэньне цэрабкопаў бульбай. Заключэньне гэтых дагавароў ідзе вельмі павольна. Гомельскі райсаюз да гэтага часу яшчэ не заключыў дагавору з гомельскім ЦРК, а ён павінен здаць ЦРК каля 75.000 п. бульбы. Гомельскі садаводсаюз замест 50 ваг. здаў ЦРК толькі 9 ваг. Дняпрасаюз замест 100 ваг. здаў Менскаму ЦРК тольці 4 вагоны.

Кепска праходзіць загатоўка бульбы. Каапэрацыя не разгарнула яшчэ, як належыць, загатоўкі бульбы. Зусім яшчэ не ахоплены яго аддаленыя пункты.

Загатоўка праходзіць самацёкам. Асабліва адзначылася сельскагаспадарчая каапэрацыя, якая загатовіла за 10 дзён кастрычніка... 125 тонн.

Наколькі мала ўвагі зьвернута на загатоўку бульбы, відаць з таго, як адвесьліся ў акругах да справы з загатоўчымі цэнамі на бульбу. Каб забясьпечыць пасьпяховы ход загатовак бульбы, Наркамгандлю дазволіў мясцом у некаторых выпадках надбаўляць 5 проц. звыш загатоўчае цаны. У асобных выпадках з дазволу Наркамгандлю цэны могуць быць павышаны і на 10 проц.

У Аршанскай акрузе цэны былі павышаны, але яны не дайшлі да нізавой каапэрацыйнай сеткі і насельніцтва аб іх ня ведае. Такія-ж зьявішчы наглядаюцца і ў Магілеўшчыне. Ня спрыяюць загатоўкам цэны ў некаторых мясцох Бабруйшчыны. Такія адносіны да справы недапушчальныя. Рабочыя павінны быць забясьпечаны бульбай на зіму. Што магчымасьці ў загатоўках у нас ёсьць немалыя ў гэтым годзе, відаць хаця-б з таго, як вядзе загатоўку бульбы прамысловасьць. Прамысловасьць па пляне павінна загатовіць вялікую колькасьць бульбы—139.000 пудоў і набліжаецца да выкананьня першых тэрмінаў пляну. Вельмі важным зьяўляецца пытаньне разьмеркаваньня бульбы. Справа ў тым, што цэрабкопы змогуць захаваць—з прычыны адсутнасьці ў іх патрэбных складзкіх памяшканьняў—толькі да 30 проц. усёй загатоўленай бульбы.

Трэба папярэдзіць такія выпадкі, калі з-за адсутнасьці склепаў бульба будзе мерзнуць дзе-небудзь пад навесам, а потым будзе выдавацца пайшчыкам.

Віцебскі ЦРК ужо даўно прыступіў да крэдытаваньня пайшчыкаў бульбай. Дзякуючы такому мерапрыемству бульба ня будзе затрымлівацца ў цэрабкопе. Гэта павінны праводзіць і іншыя цэрабкопы.

Забесьпячэньне рабочых бульбай у сучасных умовах—справа вельмі важная і на яе павінна быць зьвернута больш увагі, чым да гэтага часу.

А. Ф.

У прэзыдыуме акрвыканкому

ПЕРАДАЧА МІЛІЦЫІ ФУНКЦЫЙ СУДОВЫХ ВЫКАНАЎЦАЎ

Прэзыдыум АВК выказаўся за мэтазгоднасьць перадачы функцый судовых выканаўцаў міліцыі. У зьвязку з гэтым мяркуецца пашырэньне штату міліцыі. Гэтае пытаньне перадана ў СНК для канчатковага зацьвярджэньня.

АДКРЫЦЬЦЁ НОВАЙ БОЛЬНІЦЫ

У Шацку канчаецца пабудова першай новай сельскай больніцы ў акрузе. Больніца прадстаўляе сабой двухпавярховы будынак і разьлічана на 30 ложак. Пры больніцы ёсьць абсталяваная лябараторыя, заразнае і радзільнае аддзяленьні і дзіцячая кансультацыя. Адкрыцьцё больніцы прыстасоўваецца да Кастрычнікавых сьвят.

МУНІЦЫПАЛІЗАЦЫЯ ПРЫВАТНЫХ ДАМОЎ

За безгаспадарчае ўтрыманьне дамоў прэзыдыум АВК пастанавіў муніцыпалізаваць два каменныя дамы па Валадарскай вул., № 10, якія належаць гр-ну Кагану і 3 каменныя будынкі гр-на Богіна па Замкавай вул. № 12.

КАНТРАКТАЦЫЯ БЭКОННЫХ СЬВІНЕЙ

Прэзыдыум АВК зацьвердзіў плян кантрактацыі бэконных сьвіней па раёнах. Усяго восеньню г. г. будзе закантрактавана 2.200 штук бэконных сьвіней. Работа па кантрактацыі ў акрузе ўскладзена на Акркрэдсельсаюз.

Прыватнік знайшоў прытулак у Мен селькрэдыце

Статут Менскага сельска-гаспадарчага крэдытнага таварыства прадугледжвае вядзеньне гэтым таварыствам гандлёва-пасярэдніцкіх апэрацый—гэта для таго, каб вырваць з рук прыватных гандляроў апэрацыі па збыце пайшчыкамі таварыства сельска-гаспадарчых прадуктаў сваёй гаспадаркі.

Таксама і Менцэрабкоп, калі падпісваў з Менселькрэдытам дагавор на дастаўку сельска-гаспадарчых прадуктаў і даваў грашовы аванс на куплю гародніны, бязумоўна імкнуўся пазбавіцца ад пасярэдніцтва прыватнага гандляра.

Так напісана ў статуце, так марыў і Цэрабкоп, але ня так вышла на справе. Менселькрэдыт замест таго, каб, як гэтага патрабуе статут, праводзіць апэрацыі непасрэдна са сваімі пайшчыкамі і дапамагаць апошнім пазбавіцца пасярэдніцтва гандляроў, павёў сваю работу так, што пайшчыкі-гароднікі якраз апынуліся ў лапах гандляроў.

Так, напрыклад, прыватнік Марголін, які мае сажняў 200-300 свайго гароду, падпісаў з Менселькрэдытам умову на дастаўку гуркоў для Менцэрабкопу, і на гэтыя апэрацыі атрымаў (пакуль што) ад Менселькрэдыту аванс у 5.360 руб.

Апэрацыі Марголіна простыя—на каапэрацыйныя грошы ён скупляе гуркі ў гароднікаў і нажываецца на гэтым, а праўленьне Менселькрэдыту ў той час каб прыкрыць гандляра, прымае яго ў пайшчыкі.

Другі гандляр таксама «пайшчык» Цёмкін падпісаў дагавор на продаж гуркоў на 13.000 руб. і ўжо атрымаў авансам ад Менселькрэдыту 9.900 р. Гэтаму буйному гандляру ўжо цесна на менскім рынку, ён скупляе партыі гуркоў у Слуцку, а каб пазбавіцца падатковай няпрыемнасьці, пасылае слуцкія гуркі па чыгунцы на адрас Менселькрэдыту, а апошні выдае Цёмкіну цэлы рад пасьведчаньняў на атрыманьне з чыгункі гуркоў, каб яго абараніць ад фіскальных органаў.

Далей ідуць больш дробныя гандляры, яны-ж і «пайшчыкі»—Біргер, які атрымаў 1000 руб., Хэйфэц—340 руб., Хэйфец другі—240 руб. і г. д.

А тым часам Менселькрэдыт захапляецца сваімі пасярэдніцкімі апэрацыямі, будуе вялікія пляны, пашырае гандлёвую дзейнасьць.

Мы запытаемся ў старшыні праўленьня Менселькрэдыту т. Капусьціна, ці варта для такіх гандлёва-пасярэдніцкіх апэрацый узьнімаць шум, а таксама дзе ён знайшоў такі савецкі закон, каб гандляроў прымаць у пайшчыкі каапэрацыі.

Менселькрэдыт наогул вызначаецца сваёй «дзейнасьцю». Так, у 1927 г. т-ва павяло працу па рэалізацыі сярод сялян аблігацый 3-й сялянскай пазыкі. Сабралі першыя ўзносы (па 1 р. з 153 чал.), а затым ніякай працы не правялі, аблігацый не прадалі і 153 руб., сабраныя ад узносаў на аблігацыі, і цяпер блытаюцца ў руках таварыства. Як пасьля такой «рэалізацыі» можна давяраць Менселькрэдыту распаўсюджваньне аблігацый дзяржаўных пазык.

Пасеўная кампанія Менселькрэдытам праведзена кепска, на праверку скарыстаньня крэдытаў ня было зьвернута выстарчальнае ўвагі—ці не таму, што пасярэдніцка-гандлёвыя апэрацыі з прыватнымі гандлярамі час адбіраюць.

Каму гэта належыць, трэба зацікавіцца такой дзейнасьцю Менселькрэдыту.

СУСЕД.

Пажарная ахова—на аснове самадзейнасьці працоўных

Рост актыўнасьці і самадзейнасьці працоўнага насельніцтва наглядаецца ва ўсіх галінах нашага будаўніцтва. Насельніцтва праяўляе вялікі інтарэс і да справы пажарнае аховы. Гэты інтарэс, самадзейнасьць мас, павінны шырока скарыстоўвацца. Без скарыстаньня самадзейнасьці справа пажарнае аховы не пасунецца далёка наперад.

За рэдкімі выключэньнямі барацьба з пажарамі на мясцох не знаходзіцца на належнай вышыні. Мы зьяўляемся сьведкамі таго, што «чырвоны певень» паглынае гарады і вёскі, што ён прыносіць страты на сотні мільёнаў руб. у год. Насельніцтва слаба прыстасавана да барацьбы з пажарамі. Вываюць выпадкі, калі самы нязначны пажар становіцца вялізнай бядой з тэй прычыны, што жыхары замест таго, каб тушыць пажар, уцякаюць са сваёй маемасьцю.

Мясцовыя арганізацыі мала ўвагі звярачалі на разгортваньне **грамадзкай самадзейнасьці ў пажарнай ахове.** Наяўнасьць прафэсыянальных пажарных каманд у тых мясцох, дзе ёсьць добраахвотныя пажарныя арганізацыі, затушоўвае ролю і значэньне апошніх. Між тым, утрыманьне некалькіх соцень людзей, якія знаходзяцца на поўным забесьпячэньні дзяржавы,—не па кішэні многім гарадом БССР.

Трэба ўзяць **рашучы курс на пашырэньне добраахвотных пажарных дружын.** Навучыцца змагацца з агнём у беларускіх умовах, калі лік шматпавярховых будынкаў вельмі нязначны,—ня так ужо цяжка.

Уся партыйна-савецкая грамадзкасьць павінна заняцца пытаньнем разьвіцьця і ўмацненьня работы добраахвотных пажарных арганізацый, устанаўленьня моцнай і таннай пажарнай аховы.

Пара ўжо перастаць захапляцца насаджэньнем платных кадраў прафэсыянальных пажарных.

Нар. Кам. Унутраных Спраў павінен узяць на сябе арганізацыю новых добраахвотных дружын у мястэчках і вёсках і кіраваць іх дзейнасьцю.

Б. РУЗІН.

Пэрсанальныя літаратурныя стыпэндыі

Камісіяй пры Галоўмастацтве разьмеркаваны літаратурныя стыпэндыі сярод беларускіх і яўрэйскіх пісьменьнікаў на 1928-29 год. У першую групу стыпэндыятаў залічаны пісьменьнікі — Зарэцкі, Александровіч, Крапіва па 100 руб., А. Дудар, Я. Пушча—па 80 руб. У другую групу залічаны Барашка—50 руб., Глебка і Вітэнзон—па 45 руб., Дарожны, Кляшторны, Каваль, Лужанін, Трус, Хурсік, Маракоў, Ліўшыц і Фамін—па 40 р. у месяц. Па трэцяй групе пісьменьнікаў—Вішнеўскай, Казлоўскаму, Камянецкаму і Бобрыку—па 25 р. і Салагубу—15 р. у месяц.

Саюз рабземлес узрос на 10.500 чалавек

За гэты год саюз работнікаў зямлі і лесу ўзрос на 10.500 новых членаў. Рост саюзу ідзе выключна за кошт батрацтва, пастухоў і рабочых. За гэты час у саюз увайшло звыш 4.000 выключна батракоў. Усяго па Беларусі саюз налічвае 46.000 членаў. За лета саюзам было заключана 33.000 працоўных дагавароў на батракоў і пастухоў.

Новы старшыня саюзу мэталістых

23-га кастрычніка ў Менску закрыўся ўсебеларускі зьезд рабочых-мэталістых. У новы склад цэнтральнага праўленьня абрана 17 чал. На першым пленуме ЦП старшынёй саюзу мэталістых у Беларусі абраны т. Іваноў, былы старшыня Бельбюро саюзу чыгуначнікаў.

Курсы па падрыхтоўцы дзесятнікаў

Саюз работнікаў зямлі і лесу адкрывае з 1 лістапада трохмесячныя курсы дзесятнікаў па лесазагатоўках. Курсы адкрываюцца ў Лапіцкім лясьніцтве, Бабруйскага раёну, і разьлічаны на 50 чалавек. На курсы будуць прымацца батракі, дзеці лясьнікоў і местачковыя адзіночкі—члены саюзу.

„Зьвязда“ дапамагла

ЗА НЯВЫПЛАТУ ЎЗНОСАЎ

У адказ на заметку „Злосныя неплацельшчыкі з ЦП саюзу“, зьмешчаную ў газ. „Зьвязда“ № 220, у якой пісалася, што член прэзыдыуму ЦП гарбароў Эфроімскі і кіраўнік спраў Левін ня плацяць членскіх узносаў у саюз па адным-паўтара гады, ЦП гарбароў адказвае, што паказаныя факты ў заметцы пацьвердзіліся і Эфроімскаму пастаўлена на від, а Левін мэханічна выключан з саюзу.

СВАЯКОЎ РАЗЛУЧЫЛІ

Па заметцы ў газэту „Трэба сваякоў разагнаць“ аб тым, што ў Градзянскім сельска-гаспадарчым таварыстве працуюць адны сваякі, а старшыня праўленьня не зьвяртае на гэта ўвагі. Сьвіслацкі РВК, куды заметка была паслана на расьсьледваньне, паведамляе, што адзін з сваякоў Хведарэнчык звальняецца са службы.

ДАВІДЧЫК БУДЗЕ ПАКАРАНЫ

Ліст рабкора „Король Давидчик царствует“, у якім пісалася, што ў мазырскім спраўдоме Давідчык пераварвае тлустасьць ад дохлых сьвіней у агульнай кухні і дазваляе паведваньне да арыштаваных у нечарговы час, быў пакіраваны на расьсьледваньне ў мазырскую АКК. Нам паведамляюць, што Давідчык прыцягваецца да адказнасьці і запрапанавана зьняць яго з працы.

Падрыхтоўка да 11-й гадавіны Кастрычнікавае рэвалюцыі

Да 11-й гадавіны Кастрычнікавае рэвалюцыі Дзяржаўны Электратэхнічны трэст заканчвае электрыфікацыю раду фабрык і заводаў Беларусі.

У Менску будзе часткова пушчана новая электрастанцыя на заводзе

Да 10-цігодзьдзя абвяшчэньня БССР

23-га кастрычніка на пасяджэньні камісіі ЦВК пад старшынствам тав. Хацкевіча была заслухана інфармацыя намесьніка Наркамасьветы тав. Шастакова аб падрыхтоўцы да 10-годзьдзя па лініі органаў народнае асьветы. Белдзяржтэатр рыхтуе да пастаноўкі новую п'есу Міровіча: „Тры этапы“. «Наш тэатр» ставіць да 10-ці годзьдзя п'есу Чарота «Босыя на вог-

МЕНСК

9 вагонаў цукру для Менску

Для Менску вызначана 9 вагонаў цукру, з якіх 4 вагоны ўжо прыбылі і разьмеркаваны па магазынах ЦРК. У далейшым дастаўка цукру будзе весьціся без перабояў і насельніцтва будзе

За дзень

—16.500 тонн хлеба для БССР. *У лістападзе месяцы намечана да завозу ў Беларусь 16.500 тонн хлеба.*

— 35 вагонаў круп. *Наркамгандаль РСФСР, акрамя адпушчаных на кастрычнік месяц 30 вагонаў круп, да-*

Прыцёк бяспрытульных у Менск

За апошні час значна павялічыўся прыцёк бяспрытульных у Менск. Большасьць прыбываючых бяспрытульных—падросткі-батракі, якія ў

Да ведама беспрацоўных

— *Сьвярдлоўская біржа працы паведамляе, што работы ў г. Сьвярдлоўску няма і ўсе беспрацоўныя, якія едуць туды, акажуцца без работы, а таксама і без кватэры з прычыны вострага кватэрнага крызісу.*

дуць прымацца выключна кваліфікаваныя рабочыя.

— *Згодна паведамленьня Сталінскай біржы працы, Наркампрацы Украіны просіць часова спыніць прыцёк горнарабочых у Сталіна*

...ы трэст закончвае электрыфікацыю раду фабрык і заводаў Беларусі.

У Менску будзе часткова пушчана новая электрастанцыя на заводзе „Дрэваапрацоўшчык", магутнасьцю ў 310 конскіх сіл. Гэтым удасца электрыфікаваць усю вытворчасьць заводу. Апалам для станцыі служаць апілкі і інш. адкіды вытворчасьці.

Аднадасова электрыфіцыруюцца крухмальны завод у Тадачыне, папяровая фабрыка „Чырвоная Зорка" ў Чашніках, завод „Чырвоны Харчавік" у Бабруйску і дражджавы завод „Вызваленая праца" ў Віцебску.

На ўсіх гэтых заводах устаноўлены новыя электрастанцыі.

Закрыўся ўсебеларускі зьезд савецкіх служачых

Зьезд заслухаў даклад т. Ракава аб рацыяналізацыі савецкага апарату і ўдзеле саюзу савецкіх і гаўдлёвых служачых у гэтай рабоце.

У спрэчках па дакладу выказалася 19 чал.

Затым зьезд падзяліўся на камісіі, якія выпрацавалі рэзалюцыі па ўсіх асноўных дакладах.

На вячэрнім пасяджэньні 23-га кастрычніка зьезд пастанавіў паслаць прывітаньне ЦК КП(б)Б, а таксама т. Томскаму ў сувязі з 10-годзьдзем прабываньня яго на пасту старшыні УсеЦСПС.

Зьезд абраў новае ЦП у складзе 27 членаў і 11 кандыдатаў.

На першым пленуме новага ЦП старшынёй саюзу абраны т. Мурзіч, які раней знаходзіўся на партыйнай рабоце ў Віцебску.

...дзе па лініі органаў народнае асьветы. Белдзяржтэатр рыхтуе да пастаноўкі новую п'есу Міровіча: „Тры этапы". «Наш тэатр» ставіць да 10-ці годзьдзя п'есу Чарота «Босыя на вогнішчы». Намячаецца арганізацыя па клюбах перасовачнай мастацкай выстаўкі. ЦСУ, Акадэмія Навук, т-ва культурнай сувязі з заграніцай выдаюць спэцыяльныя зборнікі аб Беларусі.

Наркамасьветы дан рад указаньняў аб узмацненьні падрыхтоўчай работы ў адзнаку 10-годзьдзя БССР.

Вымовы за зьнявежаньне прыказчыкаў

У нас у газэце ўжо шмат пісалася аб неабходнасьці абароны прапаўнікоў крам ЦРК ад незаслужаных зьняваг з боку пайшчыкаў. Праўленьне ЦРК гэтымі днямі разглядала два выпадкі абураючых адносін да прыказчыкаў з боку пакупцоў.

Аднойчы студэнт Грыневіч, працаўнік дзяржаўнае бібліятэкі, зайшоў у краму № 20 і папрасіў выпісаць яму тавар. Загадчык крамы адмовіў, прапануючы ўнесьці недаўнесены пай. Грыневіч бяз усякіх тлумачэньняў пачаў лаяць загадчыка крамы, называючы яго ідыётам, дурнем і г. д.

Сын пайшчыцы Ханінай, зайшоўшы ў краму № 55, хацеў атрымаць без чаргі тавар. Загадчык крамы папрасіў яго стаць у чаргу.

Хлопчык пабег дадому і праз 10 хвілін зьявілася яго матка, якая накінулася на загадчыка і пачала яго абзываць самымі зьняважлівымі словамі. Як выявілася, Ханіна хваліцца заўсёды тым, што яна ніколі не стаіць у чарзе.

Праўленьне МЦРК, разгледзеўшы абодва выпадкі, вынесла «культурным» пайшчыкам вымову з папярэджаньнем, што пры паўтарэньні такіх выпадкаў, яны будуць выключаны з ліку пайшчыкаў.

...пукру, з якіх 4 вагоны ўжо прыбылі і разьмеркаваны па магазынах ЦРК. У далейшым дастаўка пукру будзе весьціся без перабояў і насельніцтва будзе ім забясьпечана поўнасьцю.

Утварэньне рэзэрву яек і гародніны

Белрабсэкцыя заключыла дагавор з Дзяржгандлем на дастаўку 2.100 скрынь яек. З гэтае колькасьці 1.100 скрынь пойдзе на бягучыя патрэбы каапэрацыі і рэшта на ўтварэньне рэзэрвнага фонду. Акрамя таго, зацьверджаны плян фінансаваньня загатовак сельска-гаспадарчай гародніны на суму ў 474.000 р. для бягучых патрэб каапэрацыі і ў 840.000 руб. на ўтварэньне рэзэрвнага фонду.

Разьмеркаваньне прадукцыі Дняпроўскай тэкстыльнай ф-кі

Наркамгандаль Беларусі зацьвердзіў для Дняпроўскай мануфактуры плян разьмеркаваньня яе прадукцыі 1928-29 году: для Белкаапсаюзу—6.600 кіп мануфактуры, працкалектываў—400 кіп, Белсампрамсаюзу — 400 кіп. БІКА—200 кіп, транспартнай каапэрацыі—300 кіп і астача—100 кіп.

Аб'яднаны менскі будаўнічы каапэратыў

У Менску ёсьць да 7 жыльлёва-будаўнічых каапэратываў служачых. Белжылсаюз высунуў праект аб'яднаньня ўсіх гэтых каапэратываў, што дасьць магчымасьць унікнуць распыленьня крэдытаў і прыступіць да больш буйнога каменнага будаўніцтва.

Беларусь 16.500 тоон хлеба.

— **35 вагонаў круп.** *Наркамгандаль РСФСР, акрамя адпушчаных на кастрычнік месяц 30 вагонаў круп, дадаткова адпусьціў яшчэ 5 вагонаў. Завоз апошняй колькасьці круп будзе выкананы ў лістападзе месяцы.*

— **Алей для БССР.** *У першым квартале гэтага году будзе атрымана 300 тонн алею.*

Апрача гэтай колькасьці, спэцыяльна для ільнаводных раёнаў БССР на той-жа самы пэрыяд часу, адпускаецца 357,5 тон алею.

— **Вотрубі для малочнай каапэрацыі і саўгасаў.** *Паводле кастрычнікавага пляну БССР атрымае 100 вагонаў вотрубяў, якія будуць разьмеркаваны ў першую чаргу па малочнай каапэрацыі і саўгасах.*

Вылучэньне жанчын на адказную каапэрацыйную работу. *Белкаапсаюз намеціў да дзесяцігодзьдзя арганізацыі жанаддзелу вылучыць на адказную работу ў каапэрацыі 5 жанчын для кіраўніцтва работай па грамадзкім харчаваньні.*

— **Адкрыцьцё дзіцячых кансультацый.** *Менская акруговая інспэкцыя аховы здароўя адкрывае тры новых дзіцячых кансультацыі ў Грэскім, Самахваловіцкім і Плешчаніцкім раёнах. Дактары ў новыя кансультацыі ўжо накіраваны.*

— **За пратэкцыянізм.** *За сыстэматычны пратэкцыянізм выключаны з членаў саюзу нарсувязі загадчык Дрэтуньскага аддзяленьня сувязі Алекcандровіч.*

— **На пабудове цэнтральнай малочнай.** *Закончаны ўсе каменныя работы па пабудове галоўнага корпусу цэнтральнай малочнай. Увесь будынак учарне будзе закончаны ў сьнежні з тым, каб у працягу зімовага пэрыяду ўстанавіць машыны, якія ўжо заказаны за граніцай.*

...ся прыцёк бяспрытульных у Менск. Большасьць прыбываючых бяспрытульных—падросткі-батракі, якія ў сувязі са сканчэньнем палявых работ выкідваюцца гаспадарамі на вуліцу і прымушаны ехаць у горад. Ніякія дагаворы на гэтых батракоў у вёсках не заключаліся. Ёсьць выпадкі, калі гэтым падросткам ня выплачвалі належных ім грошай. РВК, сельсаветы і саюз рабземлесу павінны зьвярнуць увагу на гэтае зьявішча і дапамагчы падросткам як у атрыманьні належачай ім зарплаты, так і ў адшуканьні работы.

Мэталятавары для БССР

Менская кантора таварыства мэталясклад у першым квартале атрымае для Беларусі розных мэталятавараў на 500 тысяч рублёў, з якіх на 400 тысяч чорных мэталятавараў і г. д.

Таксама для забесьпячэньня мясцовага рынку для Беларусі машынасындыкатам выдзелена: сталі на 37.500 руб., рознай арматуры—на 94.550 руб., мэталаінструментаў на 222.750 руб., машынаабсталяваньня—на 117.500 руб., цеплясілавога абсталяваньня—на 140.000 руб.

Усе гэтыя тавары паступяць у распараджэньне заходняй абласной канторы машына-сындыкату для рэалізацыі на мясцовым рынку.

Заразныя захворваньні

За мінулыя 2 тыдні з 1 па 14 кастрычніка па г. Менску зарэгістраваны 181 выпадак інфэкцыйных захворваньняў, у тым ліку: брушны тыфус—9, паратыфус—3, шкарлятына—25, дыфтэрыт—4, воспа—28, грып—77, параціт—1, ружа—5 і коклюш—28.

...едуць туды, ...таксама і без кватэры з прычыны састрага кватэрнага крызісу.

— *Біржа працы даводзіць да ведама ўсіх беспрацоўных, якія едуць на руднікі ў Донбас, што на работу і вучот тамашняй біржы працы бу... Украіны ...цёк горнарабочых у Сталінскую акругу. Кваліфікаваныя забойшчыкі і крапільшчыкі могуць накіроўвацца галоўным чынам у Луганскую акругу і часткова ў Арцёмаўскую.*

Паведамленьні

Цэнтр. партклюб імя Карла Маркса

1. Сёньня—кіно „Вечная барацьба". Пачатак а 8 і 10 гадз. увечары. Выклікаецца 3 група дружыны парадку.

2. Сёньня апошні дзень перарэгістрацыі сяброў клюбу. Незьявіўшыяся лічацца выбыўшымі.

3. Запіс у спартыўны і вайсковы гурткі спыняецца 28 кастрычніка.

— *У пятніцу, 26 кастрычніка г. г., а 6 гадзіне ўвечары ў залі пасяджэньняў ЦСПСБ (Дом Працы, 2 паверх) адбудзецца нарада бюро сэкцый пры саюзах харчавікоў, гарбароў, працасьветы, сельгаслесрабочых, мэдсанпрацы, саўгандальслужачых і хэмікаў сумесна з прадстаўнікамі ЦП гэтых саюзаў.*

На парадку дня стаіць пытаньне «аб становішчы і далейшай рабоце сэкцый».

Яўка ўсіх членаў бюро сэкцый і прадстаўнікоў саюзаў—абавязкова.

— **Дом Асьветы.** *25-X—28 г. роўна а 7 гадз. увечары адбудзецца нарада культкамісій Групкомаў і Мясцкомаў Працасьветы гор. Менску.*

Прысутнасьць культкамісій ГК і МК—абавязкова.

— *У чацьвер, 25 кастрычніка г. г., а 7 гадз. увечары ў памяшканьні Гарраймому КП(б)Б адбудзецца нарада апоргаў і жанаргаізатараў ячэек КП(б)Б Гарраёну.*

Апоргам і жаноргам прапануецца ўзяць з сабой матар'ял аб працуючых у іх ячэйках сярод работніц і рабочых гуртков.

— *У пятніцу а 7-й гадз. увечары ў памяшкан. АК МОПР адбудзецца пасяджэньне прэзыдыуму АК. Прысутнасьць усіх членаў прэзыдыуму і членаў АК, што знаходзяцца ў Менску, абавязкова.*

На чацьвер у 6 з палов. гадз. увечары выклікаюцца ў АК МОПР'у добраахвотныя інструктары: т. т. Хлсўнар, Ліпманава, Балоціна, Хмялеўскі, Шмэрлінг, Файнштэйн, Гурэвіч, Гохман, Зяленская, Дварэцкі і Іода.

— **Дом Асьветы.** *Сяньня, 25 кастрычніка—кіно „Мыльная пена" з удзелам Мэры Пікфорд. Пачатак а 7 і 9 гадз. увеч.*

Сягоньня працуюць наступныя гурткі: фото—а 5 гад. увеч., пераплётны—а 5 гадз. увеч.

Адчынена запіс у гурткі па вывучэньні белмовы, польмовы і еўмовы.

Папраўка

У № 240 газэты „Зьвязда" ў аддзеле «Па Сав. Беларусі» надрукавана: „Злачынствы ў апараце Вушацкага РВК", а трэба чытаць: «Злачынствы ў апараце Валынецкага РВК» (Полацкая акруга).

Адказны рэдактар
Ян. АСЬМОЎ

Супрацоўнікі Белмэдгандлю выражаюць свой глыбокі жаль
тав. ЛЯШКЕВІЧУ В. Ф.
з прычыны СЬМЕРЦІ ЯГО БАЦЬКІ.

С·Ё·Н·Ь·Н·Я
Ў ТЭАТРЫ і КІНО

Беларускі Першы Дзяржаўны Тэатр
Чацьвер, 25 кастрычніка—УРАЧЫСТАЕ АДЧЫНЕНЬНЕ СЭЗОНУ
ПРЭМ'ЕРА **„ЗАПЯЮЦЬ ВЕРАЦЁНЫ"** ПРЭМ'ЕРА
Сучасная мэлёдрама ў 4-х дзеях, 13 абразох А. МІРОВІЧА.
Білеты—праз рабочую касу.—Пачатак роўна а 8 гадз. ўвечары.

КІНО-ТЭАТР „Культура"	МАСТАЦКІ ФІЛЬМ **КІРА КІРАЛІНА** Звыш праграмы: гастролі лепшых танцораў ОРЛІК
КІНО „Чырвоная Зорка"	Нямецкая гістарычная пастаноўка **Жонка фараона** у 10 частках
КІНО „Інтэрнацыянал"	**НЯВОЛЬНІКІ МОРА** Штодня 3 сэансы Каса—з 5 гадз.
Кіно „СПАРТАК"	Звыш прагр. гастролі Фрыны КАЛЬЦОВАЙ песьні народу, песьні быту. На экране: 2 праграмы ў адзін сэанс: ЖОЎТЫ ПРЫНЦ Лі-Цінг-Ланг Драма ў 6 част. / Амэрык. баявік „КАМІЛЛА" драма ў 6 ч.
1-шы дзіцячы кіно-тэатр „Юны Піянэр"	ДРУГІ ТЫДЗЕНЬ **„МАЛЕНЬКІЯ І ВЯЛІКІЯ"** Камэдыя ў 5 частках

Цырк мюзык-холл
Чацьвер, 25 кастрычніка
Вялікая рознастайная цыркавая і эстрадная праграма пры ўдзеле прыбыўшых гастрал.
Васілі Раздольскі юмарысты-сатырык — 2 ШТРАЎБЭ 2
Сучасныя, куплеты, частушкі злоба дня — Злабадзённая шарманка нашых дзён
Гастролі выканальніцы народных песень вытворчасьці **Клаўдзіі Краўзэ** — Чырвоны д'ябал **Крытус** трапэцыя пад купалам цырку
Паветраныя гімнасты 3 Брастон 3 — Клёуны **Жэк і Жэконі** творцы сьмеха
Музыкальныя сатырыкі 5 ЭРНАНІ 5 новы скэтч „аліменты"
А таксама ўдзельнічае ўся трупа. — **Барба** французская і рымска-грэцкая.
Боруцца 3 пары. Парадны выхад усіх барцоў.
Пачатак роўна а 9 гадз. увечары. Каса адчынена ад 11—3 і ад 5—9 гадз. увеч.
— Цэны месцам зьніжаны ад 25 кап. —

У СУБОТУ, 27 КАСТРЫЧНІКА г. г., а 6 гадз. увечары ў залі пасяджэньняў ЦСПСБ (Дом Працы. II-гі паверх)
адбудзецца АДЧЫНЕНЬНЕ склікаемай ЦСПСБ
шырокай агульна-гарадзкой нарады
культкамісій ФЗМК і праўленьняў Менскіх прафсаюзных клюбаў
у зьвязку з пачаткам асеньне-зімовай работы
АБВЕСТКА ДНЯ:
1) Аб масавай рабоце ў клюбах і на прадпрыемствах (асноўны даклад ЦСПСБ і садаклады клюбаў МББ ч. „Ільіч" і саюзу будаўнікоў і культкамісій Эльводу і гарбарні „Бальшавік")
2) Аб ліквідацыі няпісьменнасьці і культпаходзе моладзі.
Яўка абавязкова для ўсіх членаў культкамісій фабзаўмясцкомаў і праўленьняў клюбаў г. Менску, а таксама для заг. культаддзеламі ЦП саюзаў.
Запрашаюцца прадстаўнікі АПА АК, АК КСМ, Акр. Інспэктуры Нарасьветы, Т-ва па барацьбе з алкагалізмам, ТПН і бязбожнікаў.
Ц. С. П. С. Б.

ПЕРАПАДРЫХТОЎКА БІБЛІЯТЭКАРАЎ
Даводзіцца да ведама ўсіх бібліятэкараў
Акруговай бібліятэкі з яе аддзяленьнямі і прыгароднымі хатамі-чытальнямі, што *на перападрыхтоўцы*
працуюць пры Пушкінскай бібліятэцы наступныя гурткі:
1-шы гурток—па працы з гарадзкім чытачом і мастацкай белетрыстыкай.
2-гі гурток—бібліятэчная і перасовачная праца на вёсцы.
3-ці гурток—па працы з дзіцячым чытачом і кніжкай.
Занятні адбываюцца па чацьвяргох а 10—12 гадзіне дня за лік службовых гадзін. У гэты дзень бібліятэкі будуць зачыняцца на дзьве гадзіны раней звычайнага часу. Удзел у гуртнох могуць прымаць і перасовачнікі як гарадзкія, так і прыгародныя.
БІБЛІЯТЭКА.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакументы лічыць несапраўднымі:

Лекавая кніжка Бакун В. У., выд. Менстрахкасай. 241
Дапрызыўн. кніжка Рубінштэйна Л. М., выд. Менск. васпкаматам. 242
Вучотна-конская кніжка Рэўяка І. Ф. 243
Пашпарт Гольдберг Х. Я., выд. Менск. міліцыяй. 244
Каапэрац. кніжка МЦРК Герасімовіч П. Г. 245
Каапэрац. кніжка Брудэра Л. І., выд. МЦРК. 246
Біржавая картка № 1.374 Клячко Д. Е., выд. Менскай біржай працы. 24[illegible]
Лекавая кніжка Князевіча Ф. Ф., выд. ... 248
Членская кніжка Быка М. І., выд. саюзам транспартнікаў. 249
Чл. паявая кніжка Эстэрмана І. Ш., выд. Менсельгасукрэдытам. 250
Пашпарт Позьняк К. В., выд. Менск. міліцыяй. 251
Пашпарт Бельскага М. І., выд. Менскай міліцыяй. 252
Асабовая кніжка Бельскага М. І., выд. Менваенкаматам. 253
Каап. кн. Мельніка Г. К., выд. МЦРК. 254
Пашпарт Седляка В. І., выд. Менскай міліцыяй 255
Біржав. картка Вербіцкай А. М., выд. Менск. біржай працы. 256
Камандыровачнае пасьведч. Разумова Г. П., выд. праўлен. 8 арцелі інвалідаў. 257
Бясср. рэгістр. білет № 134 па прам. прадпр. 8-й арцелі інвалідаў, выд. Менакрфа на 1928-29 год. 258
Каапэр. кніжка МЦРК Шаліма М. П. 259
Пашпарт Шадхан Г. А., выд. Менскай міліцыяй. 260
Чырвонаарм. кн. Ламака К. І., выд. аддзел. сапёрн. ротай 2-й Бел. дывіз. 261

Кошт публікацыі аб згубе дакуманту 50 К.

Газэта **„Зьвязда"** з дадаткам часопісі **„Бальшавік Беларусі"** на месяц каштуе **1 р. 05 к.**

Для здачы АБВЕСТАК званеце па тэлеф. **7-81**